

ÅRSBERETNING
for
2007

Pengeinstitutankenævnet

ÅRSBERETNING
for
2007

København
marts 2008

INDHOLDSFORTEGNELSE

2.	Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere.....	7
3.	Ankenævnets kompetence	9
4.	www.pengeinstitutankenævnet.dk	11
5.	Statistik	13
6.	Den nye forældelseslov og dens betydning i pengeinstitutforhold	17
7.	Oversigt over emner, der har været behandlet i tidligere årsberetninger:	37
8.	Domme afsagt i 2007 i sager, hvor Pengeinstitutankenævnet tidligere har afsagt kendelse.	39
9.	Udvalgte kendelser afsagt i 2007	41

Bilag:

Vedtægter for Pengeinstitutankenævnet.....	77
--	----

1. Formandens bemærkninger

Som det fremgår af de statistiske oplysninger i årsberetningens afsnit 5, modtog Ankenævnet i 2007 338 klager. Dette er lidt flere end i 2006 (303), men på samme niveau som i 2004 og 2005. Tallene for de sidste 4 år er væsentligt lavere end tidligere, idet antallet af modtagne klager i årene 1996 til 2003 svingede omkring 500.

Set i forhold til antallet af kunder og enkelttransaktioner må klageantallet siges at være ret beskedent. En del af forklaringen er, at mange enkeltspørgsmål efterhånden er løst gennem nævnets praksis, og at et stort antal sager bl.a. på grundlag af denne praksis bliver løst internt i de enkelte pengeinstitutter. I denne forbindelse har det sikkert også betydning, at oplysning om nævnets praksis et let tilgængelig på nævnets hjemmeside (se afsnit 4). Nævnes kan også, at forskellig nyere lovgivning, herunder om hæftelse for misbrug af betalingskort, om kaution og om rykkergebyrer – en lovgivning, som bl.a. har været baseret på erfaringer fra Pengeinstitutankenævnets praksis – har medført en betydelig reduktion i antallet af klager inden for de pågældende sagsområder. Hvad særlig angår det fald, som har kunnet konstateres i de seneste år, kan en del af forklaringen være, at disse år har været præget af relativt rolige forhold på værdipapirmarkedet og gode økonomiske forhold i øvrigt. Det er også muligt, at der gennem de senere år har været en øget tendens til, at pengeinstitutterne af forretningsmæssige og andre grunde ønsker at begrænse antallet af tilfælde, hvor en tvist udvikler sig til en klagesag for Ankenævnet, og derfor "pr. kulance" imødekommer kunden, selv om man ikke anser sig for forpligtet hertil.

Det fremgår af de statistiske oplysninger, at nævnet i 2007 afsagde kendelse i 206 sager. Ved disse afgørelser fik klageren helt eller delvis medhold i 38 sager eller 18 % af sagerne, pengeinstituttet fik medhold i 152 sager eller 74 % af sagerne, mens 16 sager eller 8 % af sagerne blev afvist. De tilsvarende tal var i 2006 15 %, 76 % og 9 %.

De 18 % af sagerne, i hvilke klageren helt eller delvist fik medhold ved nævnets afgørelse, lyder ikke af meget, men er heller ikke et retvisende udtryk for, i hvilket omfang klagerne har fået noget ud af deres klage. I de 206 sager, i hvilke nævnet har afsagt kendelse, må klagerne siges også at have fået delvis medhold i de tilfælde, hvor klagen delvis er blevet imødekommet under sagens forberedelse, men hvor pengeinstituttet herefter ved nævnets afgørelse har fået medhold i, at klageren ikke har yderligere krav. Medregnes de 37 sager, som er faldet ud på denne måde, har klagerne fået helt eller delvis medhold i 75 af de 206 sager eller i 36 % af sagerne (i 2006 31 %).

Hvis man vil give et samlet billede af, i hvilket omfang klagerne har fået noget ud af deres klage, må man imidlertid yderligere inddrage de sager, som er afsluttet af sekretariatet som opfyldt/forligt uden at være behandlet i selve nævnet. Det drejer sig i 2007 om 110 sager. I de i alt 349 sager, som blev afsluttet i 2007, har klagerne herefter helt eller delvis fået medhold i 185 sager, dvs. 53 % af sagerne (i 2006 43 %), jf.

også lagkagediagrammet i afsnit 5. Dette tal kan måske til gengæld forekomme overraskende stort, men her må det bl.a. tages i betragtning, at klagerne ikke altid har gjort alt, hvad der var muligt for at opnå en ordning med pengeinstituttet, før der indgives klage til nævnet.

Årsberetningen for 1998 indeholdt en redegørelse for Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende forældelse. Den 1. januar 2008 trådte en ny forældelseslov i kraft, og det er derfor fundet naturligt at følge den tidligere redegørelse op med en gennemgang af den nye lov og dens betydning i pengeinstitutforhold, jf. årsberetningens afsnit 6.

Lars Lindenchrone Petersen fratrådte ved årsskiftet som næstformand i Ankenævnet i forbindelse med skift af hovedstilling. Jeg vil gerne takke ham for en stor og engageret indsat gennem mange år.

2. Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere

Pengeinstitutankenævnet blev stiftet i 1988 af Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening (nu Finansrådet), Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet. Nævnet begyndte sin virksomhed den 1. august 1988.

Ankenævnet er i medfør af § 5 i lov om forbrugerklager godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender til at behandle klager i overensstemmelse med § 2 i sine vedtægter, jf. nærmere nedenfor. Ankenævnets vedtægter er optrykt som bilag til årsberetningen.

Ankenævnets formand er højesteretsdommer, dr. jur. Peter Blok. Næstformand er landsdommer John Mosegaard, Østre Landsret. Tidligere landsdommer Lars Lindencrone Petersen var indtil udgangen af 2007 næstformand i Ankenævnet.

Ankenævnets medlemmer er udpeget af Finansrådet (efter aftale med Sammenslutningen Danske Andelskasser) og af Forbrugerrådet. I den enkelte sags behandling deltager foruden formanden eller en næstformand to medlemmer udpeget af pengeinstitutsektoren og to medlemmer udpeget af Forbrugerrådet.

Ankenævnets medlemmer har i 2007 været følgende:

Udpeget af Finansrådet:

Chefjurist Karin Duerlund, Spar Nord Bank
Juridisk chef Karen Frøsig, Sydbank
Direktør Peter Stig Hansen, Jyske Bank
Vicedirektør Niels Bolt Jørgensen, Nordea Bank Danmark
Underdirektør Ole Jørgensen, Danske Bank
Chefjurist Astrid Thomas, Lokale Pengeinstitutter
Vicedirektør Erik Sevaldsen, Danske Bank
Underdirektør Ole Simonsen, Nordea Bank Danmark.

Udpeget af Forbrugerrådet:

Rådsmedlem Hans Daugaard
Ankenævnsmedarbejder Tina Dhanda, Forbrugerrådet
Økonom Carsten Holdum, Forbrugerrådet fra den 15. august 2007
Økonom Troels Hauer Holmberg, Forbrugerrådet fra den 20. september 2007
Økonom Lotte Aakjær Jensen, Forbrugerrådet indtil 15. august 2007
Forbundskonsulent Jette Kammer Jensen, AOF
Cand.jur. Anne Dehn Jeppesen, Forbrugerrådet
Rådsmedlem Rut Jørgensen
Cand. jur. Sonny Kristoffersen, Forbrugerrådet indtil 29. maj 2007

Rådsmedlem Karin Ladegaard, Forbrugerrådet fra den 17. december 2007

Rådsmedlem Bent Olufsen, Forbrugerrådet

Direktør, cand. oecon. Jørn Ravn, Boligselskabet Domea

Rådsmedlem Poul Erik Tobiasen, HK-Handel indtil den 17. december 2007.

Ankenævnets sekretariat har i 2007 beskæftiget følgende medarbejdere:

Sekretariatschef, cand. jur. Henrik Davidsen

Specialkonsulent, cand. jur. Heidi Egger

Sekretær Heidi Due

Sekretær Irene Ploug Larsen.

3. Ankenævnets kompetence

Som nævnt ovenfor er Ankenævnet oprettet i medfør af lov om forbrugerklager.

Bestemmelserne om Ankenævnets kompetence findes i vedtægternes §§ 2-5 og 7.

Efter § 2, stk. 1, behandler Ankenævnet klager over "danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber". Ankenævnet er også kompetent til at behandle klager over pengeinstitutter, der ikke er medlem af nogen af stifterorganisationerne, hvilket gælder visse mindre sparekasser og andelskasser. Ankenævnet har afvist at være kompetent til at behandle en klage indgivet mod Danmarks Nationalbank jf. sag 100/2005.

Ankenævnets kompetence omfatter ikke pengeinstitutter, der er hjemmehørende i Grønland og på Færøerne. Klager over grønlandske pengeinstitutter kan indbringes for Grønlands Forbrugerklageudvalg, Grønlands Hjemmestyre. På Færøerne er der ikke etableret nogen ordning for udenretslig behandling af tvister mellem pengeinstitutter og deres kunder.

Med hensyn til datterselskaber af danske pengeinstitutter kan nævnes, at Ankenævnet behandler klager over bl.a. finansieringsselskaber. Nævnet kan tillige behandle klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter. Også udenlandske filialer af danske pengeinstitutter må som udgangspunkt anses for omfattet af Ankenævnets kompetence, medens dette derimod ikke gælder udenlandske datterselskaber af danske pengeinstitutter.

Ankenævnet behandler ikke klager over danske pengeinstitutters fællesejede selskaber, som ikke har et direkte kundeforhold.

Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold, jf. § 2, stk. 2. Klager fra erhvervsdrivende kan dog behandles, såfremt de ikke adskiller sig væsentligt fra klager vedrørende private kundeforhold. Efter Ankenævnets faste praksis behandler man ikke klager fra aktie- eller anpartsselskaber.

En betingelse for Ankenævnets kompetence, som ikke er nævnt i vedtægterne, men som følger af sammenhængen med lov om forbrugerklager, er, at klagen skal angå en konkret formueretlig tvist. Dette indebærer, at forespørgsler og klager af anden art, herunder om tilsidesættelse af god pengeinstitutpraksis, ikke realitetsbehandles, medmindre der foreligger en naturlig sammenhæng med en konkret formueretlig tvist.

Finanstilsynet behandler klager vedrørende overtrædelse af bekendtgørelse nr. 686 af 20. juni 2007 om god skik for finansielle virksomheder.

Efter vedtægternes § 5 kan Ankenævnet bl.a. ikke behandle klager vedrørende sager, som er afgjort ved endelig dom. Ankenævnet vil i reglen også afvise klager vedrørende sager, i hvilken en fogedret har truffet afgørelse.

Med hensyn til klager vedrørende sager, som verserer ved domstolene, gælder efter retsplejelovens § 361, at vedkommende ret på begæring kan træffe bestemmelse om sagens forelæggelse for Ankenævnet. En klage, der er indsendt af en part uden retens tilladelse, vil blive afvist.

De i §§ 2-5 nævnte forhold påses af Ankenævnets sekretariat, som efter vedtægternes § 6 kan afvise klager, der af en af de nævnte grunde utvivlsomt falder uden for Ankenævnets kompetence.

Efter § 7 kan Ankenævnet - men ikke sekretariatet - afvise sager, der på grund af usikkerhed om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet. Såfremt en forsvarlig stillingtagen til sagen ville forudsætte en bevisførelse, som ikke kan ske for Ankenævnet, herunder navnlig parts- og vidneforklaringer, vil sagen blive afvist. Det sker relativt ofte, at Ankenævnet ser sig nødsaget til at afvise en sag af denne grund. Parternes afvigende opfattelse af et hændelsesforløb vil imidlertid ikke i sig selv afskære Ankenævnet fra at realitetsbehandle sagen under anvendelse af sædvanlige bevisbyrderegler, hvis man anser dette for forsvarligt.

4. www.pengeinstitutankenævnet.dk

På Ankenævnets hjemmeside, www.pengeinstitutankenævnet.dk, omtales Ankenævnets grundlag, sammensætning og arbejdsform. Der er en vejledning vedrørende indgivelse af klage, og klageskema kan enten printes direkte fra siden eller bestilles elektronisk, hvorefter sekretariatet fremsender klageskema.

På hjemmesiden er der uddrag af Ankenævnets årsberetninger med statistiske oplysninger samt gengivelse af artikler vedrørende særlige emner, der har været bragt i årsberetningerne.

Via hjemmesiden er der adgang til at søge i de over 6.500 kendelser, som Ankenævnet har afsagt. Søgning kan ske via fritekstsøgning, eller der kan søges via et emneregister. Søgning kan endvidere tidsbegrænses.

De kendelser, som pågældende pengeinstitut har valgt ikke at følge, jf. Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, er markeret særskilt, ligesom kendelser, der er udvalgt til offentliggørelse i Ankenævnets årsberetning, også er markeret. De kendelser, hvor Ankenævnets sekretariat er blevet bekendt med en efterfølgende domstolsafgørelse, er markeret, og dommen er tilgængelig via hjemmesiden.

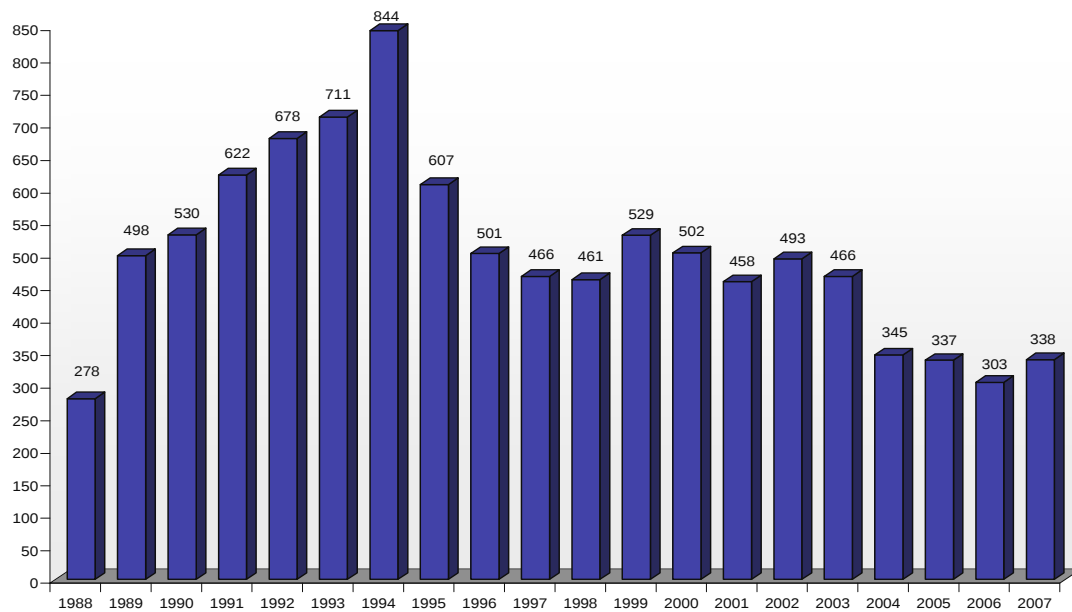
Der er mulighed for at tilmelde sig et nyhedsbrev og herved på e-mail modtage oplysning om nye kendelser fra Ankenævnet.

Endelig er der links til andre godkendte finansielle ankenævne og til relevante offentlige myndigheder.

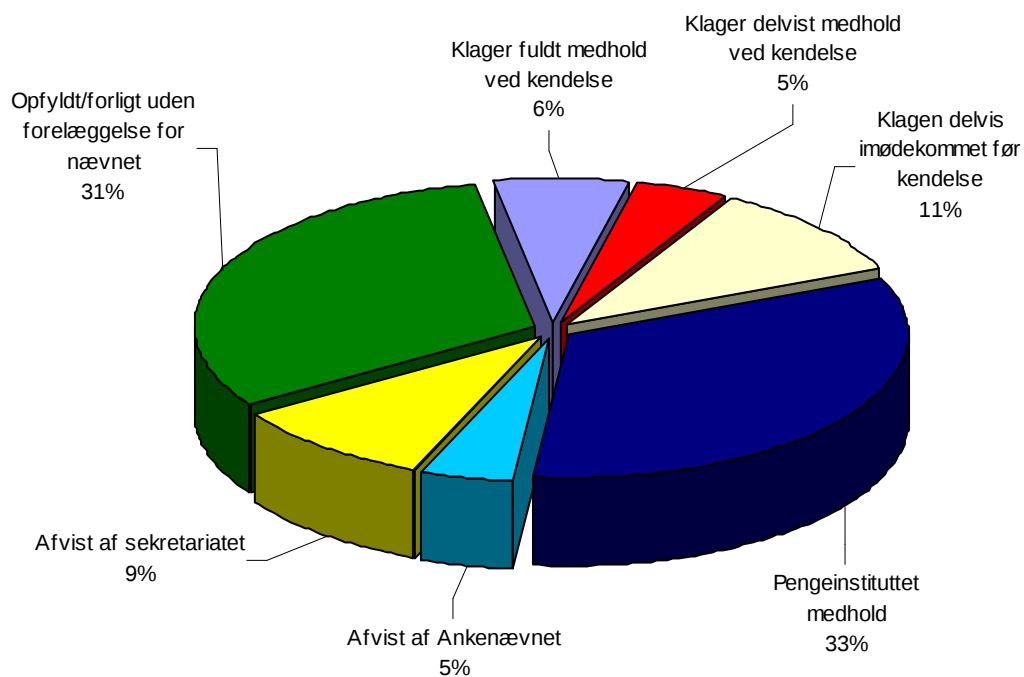
Der kan endvidere være anledning til at henlede opmærksomheden på hjemmesiden www.pengepriser.dk. På denne side kan der søges oplysninger om pengeinstitutternes priser.

5. Statistik

Antallet af modtagne klagesager har siden nævnets etablering den 1. august 1988 udviklet sig således:

Af de i 2007 modtagne 338 sager verserede 71 sager ved årets udgang. De resterende 267 sager tillige med 82 af de pr. 1. januar 2007 verserende 83 sager indkommet i 2006 eller i alt 349 sager blev afsluttet i 2007. Fordelingen af de afsluttede sager fremgår af følgende figur:

Skematisk oversigt over sagernes behandling i årene 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Overført fra året før	180	159	153	151	138	84	101	83
Modtagne i året	502	458	493	466	345	337	303	338
Til behandling	682	617	646	617	483	421	404	421
Afsluttet ved kendelse:	352	330	341	315	263	197	218	206
Klager fuldt medhold	36	40	24	22	16	20	19	22
Klager delvist medhold	65	67	76	16	24	10	14	16
Klager delvist imødekommet under sagens forberedelse, men pengeinstituttet medhold i øvrigt				27	27	31	34	37
Pengeinstituttet medhold	208	193	200	215	166	108	131	115
Afvist	43	30	41	35	30	28	20	16
Afsluttet af sekretariatet:	171	134	154	164	136	123	103	143
Opfyldt/forligt	122	102	113	125	101	96	71	110
Afvist	49	32	41	39	35	27	32	33
I alt afsluttede:	523	464	495	479	399	320	321	349
Under forberedelse/afventer nævnsbehandling:	159	153	151	138	84	101	83	72

Det bemærkes, at der i oversigten fra og med 2003 er sket en opsplitning af "Klager delvist medhold".

I de sager, der har været behandlet i 2007, har det indklagede pengeinstitut i 6 tilfælde meddelt, at det ikke ønsker at være bundet af en kendelse, som har givet klageren helt eller delvist medhold, jf. herved vedtægternes § 11, stk. 2. I 2 af disse sager har klageren begæret bistand til sagens indbringelse for domstolene, jf. lov om forbrugerklager § 4, stk. 2.

Oversigt over afsagte kendelser i 2007 fordelt på indklaget pengeinstitut:

Alm. Brand Bank	3	Max Bank	1
Alm. Brand Finans	1	Middelfart Sparekasse	1
Amagerbanken	4	Morsø Sparekasse	2
Andelskassen Fyn, Kværndrup	1	Nordania Finans	1
Andelskassen J.A.K. Slagelse	1	Nordea Bank Danmark	32
Andelskassen Midtthj	1	Nykredit Bank	2
Andelskassen Østthimmerland	1	Ringkjøbing Bank	2
Andelskassen Østjylland	1	Ringkjøbing Landbobank	2
Arbejdernes Landsbank	3	Roskilde Bank	4
bankTrelleborg	1	Saxo Bank	1
Basisbank	1	Spar Nord Bank	5
Danske Bank	38	Sparbank	2
Den jyske Sparekasse	1	Sparekassen Bredebro	1
Dragsholm Sparekasse	1	Sparekassen Kronjylland	4
ebh bank	1	Sparekassen Lolland	4
ebh finansservice	12	Sparekassen Løgumkloster	1
Eik Bank Danmark	2	Sparekassen Sjælland	5
Finanshuset Farsø	1	Sparekassen Vendsyssel	1
Fionia Bank	7	Sparekassen Østjylland	2
Folkesparekassen	1	Svendborg Sparekasse	1
Forstædernes Bank	3	Sydbank	14
Frøs Herreds Sparekasse	1	Tønder Bank	1
GE Money Bank	2	Vestfyns Bank	1
Handelsbanken	1	Vestjysk Bank	1
J.A.K. Andelskassen Brenderup	1	Vorbasse-Hejnsvig Sparekasse	1
J.A.K. Andelskassen Varde	1	Vordingborg Bank	1
Jyske Bank	12	Ø. Brønderslev Sparekasse	2
Lokalbanken i Nordsjælland	2	Østjyds Bank	2
Lån & Spar Bank	6		

I 2 kendelser var mere end et pengeinstitut indklaget, hvorfor der er 2 sager mere i denne opgørelse end i oversigten ovenfor vedrørende det samlede antal sager afgjort af nævnet.

6. Den nye forældelseslov og dens betydning i pengeinstitutforhold

Af højesteretsdommer Peter Blok

I. Indledning

Den 1. januar 2008 trådte den nye forældelseslov, lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer, i kraft. Loven finder anvendelse på forældelse af fordringer på penge eller andre ydelser, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov, jf. § 1, og den afløser alle hidtidige formueretlige forældelsesregler af generel karakter, herunder navnlig Danske Lov 5-14-4 og forældelsesloven af 1908. Grundlaget for loven er Betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, som blev afgivet i juni 2005 af Justitsministeriets Forældelsesudvalg. Samtidig med selve forældelsesloven gennemførtes lov nr. 523 af 6. juni 2007 om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. Denne lov indeholder konsekvensændringer og tilpasninger vedrørende en lang række specielle forældelsesregler, herunder regler i købeloven, forsikringsaftaleloven og retsplejeloven.

Allerede i 1894 blev der fremsat forslag til en samlet, gennemarbejdet forældelseslov, som skulle erstatte DL 5-14-4. Det lykkedes ikke at få dette forslag vedtaget, men i stedet gennemførtes forældelsesloven af 1908, som var en væsentlig, men ufuldstændig reform. Et nyt forsøg på at gennemføre en samlet reform blev gjort med afgivelsen af Betænkning nr. 174/1957 om ændring af reglerne om forældelse af gældsfordringer, men denne betænkning førte ikke til fremsættelse af lovforslag. Det er derfor lidt af en historisk begivenhed, at det nu endelig – efter mere end 100 års forløb og i tredje forsøg – er lykkedes at komme igennem med en samlet reform og herunder et endeligt opgør med DL 5-14-4.

Et af problemerne i de hidtidige forældelsesregler er, at pengelån – såvel lån med et fast lånebeløb som kreditter med et variabelt lånebeløb – for så vidt angår hovedstolen alene er omfattet af DL 5-14-4. Dette indebærer, at forældelsesfristen er meget lang, 20 år, at fristen løber fra lånet stiftelse (ikke fra forfaldstid), og at fristen kan afbrydes blot ved udenretlig påmindelse (retsligt skridt kræves ikke). På alle tre punkter må DL 5-14-4 siges at være ude af trit med en moderne forældelseslovgivning. Konsekvensen af bestemmelsen er, at kunder i pengeinstitutter hæfter for gammel gæld i op til 20 år regnet fra seneste afbrydelse, eksempelvis seneste modtagelse af et kontoudtog, selv om kunden i den mellemliggende periode intet har hørt fra pengeinstituttet.

I Pengeinstitutankenævnets Årsberetning for 1998 redegjorde jeg for Ankenævnets praksis vedrørende forældelse. Denne redegørelse blev udbygget i artiklen "Forældelse i pengeinstitutforhold" i Ugeskrift for Retsvæsen (UfR) 2000 B s. 2-15. Artiklen blev afsluttet med et afsnit om behovet for lovændringer, og det er næppe uberettiget at sige, at artiklen – og de bagved liggende erfaringer fra Pengeinstitutankenævnets

praksis – var en medvirkende årsag til Justitsministerens beslutning om at nedsætte Forældelsesudvalget.

Efter forældelsesloven er hovedreglen, at forældelsesfristen er 3 år regnet fra fordringens forfaldstid, jf. § 3, stk. 1, sammenholdt med § 2. Lovens kapitel 4 om særlige forældelsesfrister og tillægsfrister indeholder imidlertid flere bestemmelser, som har særlig betydning i pengeinstitutforhold, herunder § 6 om en forældelsesfrist på 10 år for fordringer i henhold til pengelån og ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter, § 7 om en forældelsesfrist på 20 år for fordringer i henhold til indlån i pengeinstitutter el. lign. og § 11, hvorefter fordringen mod en kautionist forældes efter de regler, der gælder for forældelse af fordringen mod hovedskyldneren. I relation til pengelån er det endvidere af væsentlig betydning, at forældelse ikke længere kan afbrydes ved påmindelse, således at der – i mangel af en erkendelse fra skyldnerens side – kræves retsligt skridt, jf. lovens kapitel 5.

I det følgende vil der blive givet en oversigt over forældelseslovens betydning i pengeinstitutforhold. I det omfang, Ankenævnets praksis har betydning også i relation til de nye regler, vil der blive henvist til det pågældende sted i artiklen i UfR 2000 og til senere praksis.

Som nævnt trådte den nye forældelseslov i kraft den 1. januar 2008. Lovens § 30, stk. 1, indeholder imidlertid nogle overgangsregler, som indebærer, at de hidtidige forældelsesregler har betydning ved siden af de nye i en overgangsperiode på 3 år, dvs. indtil den 1. januar 2011. Dette er baggrunden for, at jeg i det følgende omtaler de hidtidige forældelsesregler, herunder DL 5-14-4 og forældelsesloven af 1908, i nutid.

II. Forældelsesfristen og dens begyndelsestidspunkt

A. Lån med fast lånebeløb

Efter forældelseslovens § 6, stk. 1, er forældelsesfristen 10 år for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter, idet fordring på renter, gebyrer og lignende dog forældes på 3 år efter hovedreglen i lovens § 3, jf. § 6, stk. 3. Begrebet pengelån omfatter såvel lån med fast lånebeløb som lån med variabelt lånebeløb (kassekreditter), men da der gælder forskellige særregler vedrørende kassekreditter, omtales disse, herunder spørgsmålet om overtræk på kassekreditter, i et særskilt afsnit. Det samme gælder overtræk på indlånskonti, således at nærværende afsnit alene omhandler lån med fast lånebeløb.

Efter de hidtidige regler er hovedstolen alene omfattet af DL 5-14-4, hvad enten der er udstedt et gældsbevis, eller dette ikke er tilfældet. På tilsvarende måde er det også efter de nye regler uden betydning for forældesspørgsmålet, om der er udstedt et gældsbevis. Hvis dette er tilfældet, skal lovens § 5, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, citeres i stedet for § 6, stk. 1 og 3, men reglerne er identiske.

Det følger af lovens § 2, at såvel forældelsesfristen på 10 år vedrørende hovedstolen som forældelsesfristen på 3 år vedrørende renter, gebyrer og lignende regnes fra fordringens forfaldstid. Af lovens kapitel 5 fremgår, at afbrydelse alene kan ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt. For så vidt angår hovedstolen, som hidtil alene har været omfattet af DL 5-14-4, indebærer forældelsesloven herefter følgende væsentlige ændringer: Forældelsesfristen er forkortet fra 20 år til 10 år, fristen regnes fra forfaldstiden og ikke fra stiftelsen og afbrydelse kan ikke ske ved påmindelse, men alene ved erkendelse eller retsligt skridt. For så vidt angår renter, som hidtil har været omfattet af 1908-loven, indebærer forældelsesloven som udgangspunkt alene, at forældelsesfristen forkortes fra 5 år til 3 år. Heraf følger, at pengeinstituttet i tilfælde, hvor en fordring har været henlagt i en periode, efter de nye regler alene kan lægge 3 års renter (og ikke 5 års renter) til den opgjorte hovedstol. Denne ændring træder dog først i kraft efter overgangsperiodens udløb, jf. afsnit V.

DL 5-14-4 indebærer, at lånets samlede hovedstol forældes under ét, enten 20 år fra stiftelsen eller – hvad der er mere praktisk – 20 år fra seneste afbrydelse, eksempelvis seneste påmindelse i form af udsendelse af kontoudtog. Da den 10-årige forældelsesfrist efter forældelsesloven skal regnes fra forfaldstiden, kan der i de – sædvanlige – tilfælde, hvor det af låneaftalen fremgår, at lånet skal tilbagebetales afdragsvis, opstå en hidtil ukendt problemstilling med hensyn til fastlæggelse af den uforældede, henholdsvis forældede, del af hovedstolen. I mange tilfælde vil dette problem dog ikke foreligge. Det gælder på den ene side i tilfælde, hvor ingen ubetalte afdrag (og heller ikke restgælden) har været forfaldet i mere end 10 år, og på den anden side i tilfælde, hvor hele restgælden er opsagt til indfrielse for mere end 10 år siden, uden at der senere er sket afbrydelse.

Når et lån misligholdes, vil der i reglen gå nogen tid, inden lånet opsiges til indfrielse og – i mangel af betaling – overgives til inkasso eller overføres til en intern inkassokonto eller lignende. Selv om der ikke er gået 10 år fra dette tidspunkt, kan den på dette tidspunkt opgjorte saldo derfor efter omstændighederne indeholde afdrag, som nu er forældet, fordi der er gået 10 år fra afdragenes forfaldstid, uden at afbrydelse er sket. Saldoen kan også indeholde renter, som nu er forældet, hvilket er et problem, som også består efter de hidtidige regler, jf. UfR 2000 B s. 10 f. Hvis der ikke foreligger kontoudtog, som gør det muligt at udsondre de afdrag og renter, som nu er forældet, vil man kunne gå frem på den måde, at hovedstolen fastsættes til det beløb, som restgælden på lånet ville have udgjort, hvis lånet var afviklet i overensstemmelse med aftalen frem til det tidspunkt, som ligger 10 år forud for opgørelsesdagen (afbrydelsestidspunktet). Til den således opgjorte hovedstol kan så lægges 3 års renter. En lignende løsning er i øvrigt anvendt af Pengeinstitutankenævnet inden for rammerne af de hidtidige regler, selv om der efter disse ikke er spørgsmål om forældelse af afdrag, jf. kendelsen i sag 202/2002 (*PIA 202/2002*).

Hvis restgælden på et lån er opsagt til indfrielse til et tidspunkt, som ligger mere end 10 år tilbage, og hvis der ikke efterfølgende er sket afbrydelse, vil hele restgælden være forældet, selv om der, hvis den oprindelige afviklingsaftale blev lagt til grund, ville være afdrag, som var forfaldet inden for de sidste 10 år eller eventuelt endnu ikke var forfaldet. Dette følger af forældelseslovens § 2, stk. 5, 2. pkt.

Omvendt skal der ved afgørelsen af spørgsmålet om forældelse lægges vægt på afdragernes forfaldstid i henhold til den oprindelige afviklingsaftale, selv om pengeinstituttet på grund af misligholdelse eller i medfør af en særlig opsigelsesadgang kunne have opsagt restgælden til indfrielse, men ikke har gjort det, jf. lovens § 2, stk. 5, 1. pkt.

Det forekommer, at låntageren undlader at betale en eller flere månedlige ydelser, uden at pengeinstituttet reagerer herpå på anden måde end ved fremsendelse af rykkerskrivelser, og at låntageren herefter genoptager betalingen af den månedlige ydelse i overensstemmelse med aftalen, men dog uden at betale restancen. I et sådant tilfælde vil låntageren næppe på et senere tidspunkt kunne påberåbe sig forældelse specielt i relation til de afdrag, som skulle have været betalt i de måneder, hvor ydelserne udeblev. For det første vil pengeinstituttet kunne anføre, at de senere betalinger er medgået til dækning af de ældste forfaldne ydelser. Alternativt vil pengeinstituttet kunne gøre gældende, at den manglende reaktion er udtryk for, at der stiltiende er givet henstand med betalingen af restancen, således at lånets løbetid stiltiende er blevet forlænget (foreligger der en udtrykkelig aftale herom, er sagen klar). Endelig – for det tredje – vil pengeinstituttet kunne gøre gældende, at låntageren ved de efterfølgende betalinger sammenholdt med de efterfølgende modtagne kontoudtog m.v. stiltiende har erkendt gælden og dens størrelse, således at der herved er sket afbrydelse af forældelsen, jf. afsnit III.

Lovens sædvanlige forældelsesfrist på 3 år gælder ikke alene for renter, men også for "gebyrer og lignende." Af forarbejderne fremgår alene, at dette bl.a. omfatter rykkergebyrer, men det må antages, at den 3-årige forældelsesfrist gælder for alle former for opkrævninger, som har forbindelse med lånet uden at være en del af dettes hovedstol, herunder alle former for gebyrer og provisioner, såvel løbende som enkeltstående, samt sagsomkostninger. For så vidt angår stiftelsesgebyrer og -provisioner har dette næppe større praktisk betydning, da disse i almindelighed betales ved fradrag i låneprovenu. Også i relation til sagsomkostninger har den korte forældelsesfrist formentlig kun begrænset betydning, idet sagsomkostninger i reglen vil være medtaget i et særligt retsgrundlag – frivilligt forlig eller dom m.v. – eller i en opgørelse i fogedretten, jf. lovens § 19, stk. 7, og af denne grund vil være omfattet af 10-årig forældelse, jf. afsnit G. Efter de hidtidige regler er foruden renter alene løbende provisioner omfattet af den 5-årige forældelse efter 1908-loven, mens andre ydelser med tilknytning til et lån ligesom dettes hovedstol alene er omfattet af den 20-årige forældelse efter DL 5-14-4, jf. UfR 2000 B s. 3 f. De nye regler indebærer bl.a., at der ved senere opgørelser af den uforældede hovedstol – den hovedstol, som skal

danne grundlag for beregningen af de uforældede renter – tillige skal foretages fradrag for rykkergebyrer, som er debiteret for mere end 3 år siden uden at være blevet inddækket gennem senere indbetalinger.

B. Kassekreditter

Også et pengeinstituts fordring i henhold til en kassekredit er for så vidt angår hovedstolen undergivet en forældelsesfrist på 10 år og for så vidt angår renter m.v. – som udgangspunkt – en forældelsesfrist på 3 år, jf. lovens § 6, stk. 1, og stk. 3, 1. pkt. Der opstår imidlertid særlige spørgsmål vedrørende fristens begyndelsestidspunkt, vedrørende overtræk og vedrørende renter m.v. tilskrevet inden for kredittens maksimum, og der må i denne forbindelse sondres mellem tilfælde, hvor et bestemt indfrielsestidspunkt er aftalt, og tilfælde, hvor kreditten løber indtil videre.

Hvis det er aftalt, at kreditten skal indfris på et bestemt tidspunkt, forældes gæld inden for maksimum på 10 år fra det aftalte indfrielsestidspunkt, jf. § 6, stk. 1, sammenholdt med § 2. Dette gælder også renter, gebyrer og lignende tilskrevet inden for maksimum, jf. § 6, stk. 3, 2. pkt. Hævninger uden for maksimum forældes på 10 år fra debiteringstidspunktet og renter m.v. tilskrevet uden for maksimum på tre år fra debiteringstidspunktet. Hvis der efterfølgende er foretaget indbetalinger, vil pengeinstituttet kunne kræve, at disse i første række afskrives på renter m.v. tilskrevet uden for maksimum. Disse regler gælder, hvis pengeinstituttet faktisk håndhæver det aftalte indfrielsestidspunkt ved at kræve gælden indfriet og standse for yderligere kreditgivning. Hvis kreditten løber videre, uden at der indgås aftale om et nyt indfrielsestidspunkt, må den formentlig også i relation til forældelsesreglerne anses for konverteret til en kredit, der løber indtil videre, jf. det følgende. En aftale om, at en kredit skal tages op til drøftelse på et bestemt senere tidspunkt, kan som udgangspunkt ikke sidestilles med en aftale om, at kreditten skal indfris på et bestemt tidspunkt.

Hvis en kassekredit løber indtil videre, dvs. er indgået på opsigelsesvilkår, regnes forældelsesfristen på 10 år fra den seneste indsættelse eller hævning på kontoen, der er foretaget af andre end pengeinstituttet, dog senest fra det tidspunkt, til hvilket gælden måtte være opsagt til indfrielse, jf. § 6, stk. 2. Når bortses fra tilfælde, hvor pengeinstituttet opsiger kreditten, begynder forældelsesfristen således først at løbe, når kontohaveren ophører med at anvende kontoen. Det fremgår af forarbejderne, at § 6, stk. 2, også finder anvendelse på ubevilgede overtræk på en kassekredit uden aftalt indfrielsestidspunkt. Renter m.v. tilskrevet uden for maksimum forældes dog på 3 år fra debiteringstidspunktet, jf. stk. 3, 1. pkt.

Er pengeinstituttet ikke i stand til at fremlægge kontoudtog eller andet, som giver mulighed for at fastslå, om et overtræk på en kassekredit hidrører fra hævninger foretaget af kontohaveren eller fra rentedebiteringer, må det ved anvendelsen af forældelsesreglerne lægges til grund, at det sidste er tilfældet. Hvis kun renter kan være forældet, må gælden herefter opgøres til kredittens maksimum med tillæg af 3 års renter (efter de hidtidige regler og i overgangsperioden 5 års renter), jf. PIA 209/2004.

C. Ubevilgede overtræk på indlånskonti

Af lovens § 6, stk. 1, fremgår udtrykkeligt, at også ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter er omfattet af forældelsesfristen på 10 år. Man har således fundet, at pengeinstituttet ikke skal stilles dårligere og kunden ikke bedre end i tilfælde, hvor der er tale om et bevilget lån. Ubevilgede overtræk på kassekreditter er omtalt i det foregående afsnit. Ubevilgede overtræk på indlånskonti kan eksempelvis opstå ved manglende dækning på en budgetkonto for de løbende betalinger eller ved anvendelse af et betalingskort knyttet til en lønkonto. I sådanne tilfælde regnes forældelsesfristen på 10 år fra den enkelte debitering. Ligesom ved bevilgede lån forældes renter af overtrækket samt gebyrer og lignende med tilknytning til dette på 3 år.

I særlige situationer kan der opstå tvivl om, hvorvidt der er tale om et ubevilget overtræk på en indlånskonto (eller på en kassekredit), eller om et erstatningskrav, berigelseskrav eller andet, som er omfattet af lovens almindelige 3-års frist. I *PIA 188/2007* opstod pengeinstituttets krav som følge af, at en udenlandsk check, hvis modværdi var indsat på kundens konto, viste sig at være falsk, hvorefter pengeinstituttet debiterede kontoen for checkbeløbet med tillæg af omkostninger. Kunden havde i mellemtiden hævet checkbeløbet, og kontoen kom derfor i overtræk. Kunden gjorde gældende, at bankens krav var et erstatningskrav omfattet af forældelsesloven af 1908, men Ankenævnet antog, at der var tale om et krav om inddækning af et overtræk, som alene var omfattet af DL 5-14-4 og derfor ikke var forældet. Dette resultat kan uden videre overføres til de nye regler, således at kravet efter disse ville være omfattet af den 10-årige forældelse, jf. § 6, stk. 1, og ikke af den 3-årige forældelse efter § 3, stk. 1. Det samme må gælde, hvis kravet opstår i forbindelse med, at pengeinstituttet ved en fejltagelse overfører et beløb til kundens konto og derefter tilbagefører beløbet, når fejlen opdages. Lovens § 6, stk. 1, må i det hele taget anvendes frem for § 3, stk. 1, i alle tilfælde, hvor pengeinstituttet efter almindelige regler har været berettiget til at debitere kundens konto for det omhandlede beløb. Er debiteringen af kontoen derimod ikke berettiget, eller er den pågældende slet ikke kunde hos pengeinstituttet, kan § 6 ikke påberåbes af dette, selv om beløbet bogføringsmæssigt fremtræder som overtræk på en eksisterende eller nyoprettet konto.

D. Indeståender på indlånskonti

En fordring i henhold til et indlån, herunder tilskrevne renter, forældes på 20 år regnet fra den seneste indsættelse, hævning, rentetilskrivning eller postering i øvrigt på kontoen, jf. lovens § 7. Denne regel, som også gælder for en positiv saldo på en kassekredit, svarer i det væsentlige til de hidtidige regler, jf. herved UfR 2000 B s. 11 f. En forskel er, at der efter § 7 ved fastsættelsen af fristens begyndelsestidspunkt også lægges vægt på posteringer, som ikke er meddelt kontohaveren, mens der efter DL 5-14-4 kun foreligger en erkendelse, som afbryder den 20-årige forældelsesfrist, når posteringen er meddelt kontohaveren. Denne forskel er dog næppe af større betydning, da pengeinstitutterne i praksis ikke påberåber sig forældelse i tilfælde, hvor ind-

skuddet fortsat er bogført i pengeinstituttet, og da dette i modsat fald i reglen ikke er i besiddelse af materiale, hvoraf posteringer fremgår.

Spørgsmål om forældelse opstår typisk i en situation, hvor en (tidligere) kunde eller dennes arvinger møder med en gammel bankbog eller lignende og forlanger udbetaling af det indestående, som fremgår heraf, mens pengeinstituttet konstaterer, at den pågældende konto ikke længere eksisterer og heller ikke er overført til en samlekonto, og derfor er af den opfattelse, at indeståendet for længst er udbetalt. I denne forbindelse bemærkes, at der ikke er noget i vejen for, at indeståendet på en bankbog udbetales til kontohaveren, uden at beløbet afskrives i bogen. Når man har fastholdt, at der må gælde en forældelsesfrist også for indskud i pengeinstitutter, beror det på, at disse i modsat fald ville være nødsaget til uden tidsbegrænsning at opbevare materiale vedrørende afsluttede kundeforhold. At der er tale om et ikke helt upraktisk spørgsmål, vidner Ankenævnets praksis om, jf. – fra tiden efter artiklen fra 2000 – følgende kendelser, alle vedrørende situationer, hvor den omhandlede konto ikke længere figurerede i pengeinstituttets bøger: 365/2000 (senest postering på bankbog foretaget i 1922), 92/2001 (seneste posteringer i bankbøger var fra 1967 og 1968), 416/2002 (seneste postering i sparekassebog foretaget i 1977), 84/2004 (en påberåbt kvittering for indbetaling på en indlånskonto var fra 1964) og 336/2004 (seneste afstempling på et kvitteringskort foretaget i 1966).

I nogle tilfælde kan pengeinstituttet dokumentere, at indeståendet er udbetalt, men ikke, til hvem udbetalingen er sket. Hvis der er gået mere end 20 år efter udbetalingen, må det – såvel efter de hidtidige som efter de nye regler – være klart, at det ikke nu kan pålægges pengeinstituttet at godtgøre, til hvem udbetalingen er sket (at udbetaling er sket med frigørende virkning), jf. *PIA 199/2004*, men det samme er antaget i *PIA 290/2003* vedrørende en millionærkonto, som var udgået 12-13 år tidligere. I *PIA 19/2007* havde en morfar i 1992 for sit mindreårige barnebarn oprettet en konto med påtegning om, at indeståendet først måtte udbetales i 2004. Kontoen var imidlertid udgået i 1994, uden at barnets værge havde medvirket hertil. Efter klage indgivet i 2007 af værgen for det fortsat mindreårige barn blev pengeinstituttet pålagt at retablere kontoen med det senest kendte indestående med tillæg af 5 års renter. Tidligere forfaldne, men – da kontoen var udgået – ikke tilskrevne renter var forældede. Det særlige ved denne sag var, at det var godtgjort, at udbetalingen var uberettiget.

I disse tilfælde, hvor pengeinstituttet dokumenterer, at udbetaling er sket, men hvor klageren gør gældende, at udbetalingen ikke er sket med frigørende virkning, kunne noget tale for at anse klagerens krav for et erstatningskrav. Da der i så fald er tale om et erstatningskrav i kontrakt, og da aftaler om indlån ikke er omfattet af 1908-loven, er kravet efter de hidtidige regler alene omfattet af DL 5-14-4. Efter de nye regler vil kravet, hvis det betragtes som et erstatningskrav, næppe være omfattet af lovens § 7, men af § 3, således at det forældes 3 år efter det tidspunkt, hvor den pågældende fik eller burde have fået kendskab til udbetalingen, dog senest 10 år efter udbetalingen.

PIA 276/2000 angik et krav om rentekompensation som følge af, at et ældre ægtepar gennem mange år havde haft ret store beløb stående på indlånskonti med lav rente. Ankenævnet antog, at kravet ikke var omfattet af 1908-loven. I denne forbindelse anførte nævnet alene, at kravet ikke var omfattet af § 1, stk. 1, nr. 2, om forfalden rente m.v., men da kravet støttedes på et anbringende om manglende eller forkert rådgivning, er det måske et spørgsmål, om det ikke var omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, vedrørende bl.a. fordring støttet på udførelse af arbejde af hvilken som helst art (her pengeinstituttets almindelige rådgivningsvirksomhed over for sine kunder). Under alle omstændigheder vil et sådant krav være omfattet af forældelseslovens § 3 og ikke af § 7. Dette indebærer, at en eventuel rentekompensation i hvert fald som udgangspunkt kun kan kræves for 3 år tilbage, idet suspension efter § 3, stk. 2, på grund af utilregnelig uvidenhed vanskeligt kan komme på tale.

E. Kaution

Forældelsesfristen for et pengeinstituts fordring mod en kautionist bestemmes efter samme regler, som gælder for pengeinstituttets fordring mod hovedskyldneren, jf. forældelseslovens § 11. Dette princip følges også efter de hidtidige regler, men da loven ændrer de forældelsesfrister, der gælder for fordringen mod hovedskyldneren, sker der en tilsvarende ændring af forældelsesfristerne i forhold til en kautionist. I pengeinstitutforhold vil der i almindelighed være tale om kaution for et pengelån – et lån med fast lånebeløb eller en kassekredit – for hvilke der gælder en forældelsesfrist på 10 år, jf. § 6, stk. 1, og i disse tilfælde vil også kravet mod kautionisten være undergivet en forældelsesfrist på 10 år, idet renter, gebyrer og lignende dog – ligesom i forholdet til hovedskyldneren – forældes på 3 år, jf. § 6, stk. 3. Også § 11 skal sammenholdes med § 2, således at fristerne også i forhold til kautionisten regnes fra forfaldstiden, hvilket betyder forfaldstiden for kravet mod kautionisten. Er der tale om selvskyldnerkaution, hvilket næsten altid er tilfældet i pengeinstitutforhold, skal fristen regnes fra det tidspunkt, hvor hovedskyldneren misligholder sin forpligtelse over for pengeinstituttet, og hvor dette derfor kan gøre kravet gældende mod kautionisten.

Efter de hidtidige regler forældes kravet mod en kautionist for et pengelån på 20 år regnet fra stiftelsen af kautionsforpligtelsen, ikke fra forfaldstiden (hovedmandens misligholdelse). Selv om selve forældelsesfristen er forkortet fra 20 år til 10 år, kan forældelseslovens § 11, jf. § 2, derfor indebære, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt end efter de hidtidige regler.

Er der tale om selvskyldnerkaution for et lån med fast lånebeløb, der efter aftalen skal tilbagetales gennem løbende afdrag, skal fristen også i forhold til kautionisten i princippet regnes fra forfaldstiden for de enkelte afdrag og ikke først fra det tidspunkt, hvor restgælden opsiges til indfrielse på grund af misligholdelse. Hvis forældelsen ikke er afbrudt – hverken i forhold til hovedskyldneren eller i forhold til kautionisten – må udgangspunktet derfor være, at kravet mod kautionisten skal opgøres på samme måde og vil udgøre det samme beløb som kravet mod hovedskyldneren, jf. herom i afsnit A.

Det må imidlertid understreges, at kravet mod hovedskyldneren og kravet mod kautionisten fra det tidspunkt, hvor det ene eller begge krav overgår til inkasso, let kan få en forskellig skæbne i forældelsesmæssig henseende. Afbrydelse af forældelsen i forhold til hovedskyldneren har således ikke nogen betydning i forhold til kautionisten og omvendt. Det samme gælder efterfølgende etablering af et særligt retsgrundlag. Man kan således meget vel tænke sig, at kravet mod kautionisten er forældet, uden at kravet mod hovedskyldneren er det. Hvis omvendt kravet mod hovedskyldneren forældes, må kravet mod kautionisten i almindelighed anses for bortfaldet ud fra et forudsætningssynspunkt, selv om det ikke selvstændigt er forældet. Forskelle med hensyn til afbrydelse og etablering af nye særlige retsgrundlag kan også let føre til, at kravet mod hovedskyldneren og kravet mod kautionisten udvikler sig forskelligt beløbsmæssigt, selv om de fra starten var lige store.

Er der tale om kaution for en kassekredit uden aftalt indfrielsestidspunkt, jf. § 6, stk. 2, kan der kun indtræde selvstændig forældelse af kautionskravet i tilfælde, hvor pengeinstituttet har opsagt kreditten til indfrielse. Her er det derfor at særlig betydning, at forældelse af kravet mod hovedskyldneren som udgangspunkt også medfører bortfald af kravet mod kautionisten.

I Forældelsesudvalget gik et mindretal ind for, at fordringen mod kautionisten skulle forældes på 3 år, selv om fordringen mod hovedskyldneren var omfattet af en længere forældelsesfrist, typisk den 10-årige forældelsesfrist for pengelån. Det var mindretallets opfattelse, at hensynet til kautionisterne taler for at anvende lovens almindelige korte frist. Flertallet anførte heroverfor bl.a., at en sådan forkortelse af forældelsesfristen for fordringen mod kautionisten meget muligt slet ikke ville være i kautionisternes gennemsnitlige interesse, idet den kunne medføre, at kreditorerne generelt ville blive mere tilbøjelige til hurtigt at søge fordringerne inddrevet hos kautionisterne. Som det fremgår, fulgte man flertallets standpunkt ved lovens gennemførelse.

I denne forbindelse bemærkes, at § 48 i lov om finansiel virksomhed indeholder nogle bestemmelser, som for private kautionister for lån i pengeinstitutter på væsentlig måde supplerer forældelsesreglerne. Misligholder hovedmanden sin betalingsforpligtelse, skal pengeinstituttet inden 3 måneder give kautionisten meddelelse herom, og sker dette ikke, nedsættes kautionistens forpligtelse til det beløb, som låntagerens gæld ville have udgjort, hvis alle ydelser var betalt rettidigt indtil det tidspunkt, som ligger 3 måneder forud for meddelelsen, jf. stk. 1 og 2. Efter stk. 6 bortfalder kautionsforpligtelsen efter 10 år, hvis der er tale om kaution for et lån med fast lånebeløb og faste forfaldstidspunkter, medens kautionsforpligtelsen i andre tilfælde, altså navnlig ved kassekreditter, bortfalder efter 5 år. Kautionsforpligtelsen skal være gjort gældende ved almindeligt påkrav inden for de nævnte frister, hvilket forudsætter, at låntageren har misligholdt sine forpligtelser. Stk. 6 er ikke en forældelsesregel, men en lovbestemt tidsbegrænsning af kautionsforpligtelsen. De nævnte bestemmelser indebærer imidlertid, at forældelsesreglerne inden for anvendelsesområdet for § 48 i det væsentlige kun får betydning i tilfælde, hvor pengeinstituttet har opfyldt sin under-

retningspligt efter stk. 1 og har gjort kautionsforpligtelsen gældende inden for fristen i stk. 6. Det bemærkes, at § 48, stk. 6, kun gælder for kautionsaftaler, der er indgået den 1. juli 2002 eller senere.

F. Andre fordringer

Andre fordringer i forholdet mellem pengeinstitutter og deres kunder end dem, der er omtalt i afsnit A-E, er omfattet af forældelseslovens almindelige forældelsesfrist på 3 år, medmindre der efterfølgende er tilvejebragt et særligt retsgrundlag for fordringen, jf. afsnit G.

Fristen regnes i almindelighed fra forfaldstiden, jf. § 3, stk. 1, sammenholdt med § 2. § 3, stk. 2, viderefører imidlertid 1908-lovens § 3 om suspension af forældelsen i tilfælde, hvor fordringshaveren var i "utilregnelig uvidenhed" om sin fordring, hvilket navnlig har betydning ved erstatningskrav. Efter § 3, stk. 2, skal fristen, hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen, først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil. Suspensionsreglen nødvendiggør, at den korte frist suppleres med en længere, absolut frist. Denne funktion varetages efter de hidtidige regler af DL 5-14-4, således at de fordringer, der er omfattet af 1908-loven, er undergivet en absolut frist på 20 år. I den nye lov er den absolute frist for de fordringer, som bliver aktuelle i pengeinstitutforhold, forkortet til en frist på 10 år, som ved erstatning uden for kontrakt regnes fra den skadevoldende handling og ved erstatning i kontrakt fra misligholdelsestidspunktet, jf. § 3, stk. 3, nr. 2, og § 3, stk. 3, nr. 3, jf. § 2, stk. 3.

For så vidt angår pengeinstitutts fordringer er det foran i afsnit A omtalt, at forældelseslovens § 5, stk. 2, og § 6, stk. 3, indebærer, at ikke alene renter af pengelån, men alle opkrævninger, som har forbindelse med lånet uden at være en del af hovedstolen, forældes på 3 år. Dette gælder bl.a. rykkergebyrer og sagsomkostninger, som efter de hidtidige regler alene er omfattet af den 20-årige forældelse efter DL 5-14-4.

Pengeinstitutts gebyrer for serviceydelser – eksempelvis medvirken til omprioritering, udfærdigelse af boligberegninger, opbevaring og administration af værdipapirer og udleje af boks – er efter de hidtidige regler omfattet af den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven. For sådanne fordringer indebærer de nye regler alene, at forældelsesfristen forkortes fra 5 år til 3 år.

Når bortses fra fordringer i henhold til indlån, vil fordringer mod pengeinstituttet være omfattet af den almindelige forældelsesfrist på tre år efter lovens § 3. Det gælder alle former for erstatnings- og berigelseskrav. Efter de hidtidige regler antages det, at erstatnings- og berigelseskrav, som udspringer af låne-, pantsætnings- eller kautionsaftaler, alene er omfattet af den 20-årige forældelse efter DL 5-14-4, jf. UfR 2000 B s. 4, men efter de nye regler vil også sådanne erstatnings- og berigelseskrav være omfattet af den 3-årige forældelse efter lovens § 3. Dette beror på, at § 3 er lovens ho-

vedregel, således at undtagelserne for pengelån m.v. alene gælder i det omfang, det fremgår af den enkelte undtagelsesbestemmelse. Eksempelvis vil det berigelseskrav, som i U 1998.38 H blev henført under DL 5-14-4 (se UfR 2000 B s. 4 f), efter de nye regler være omfattet af den 3-årige forældelse efter § 3.

Erstatningskrav, der angår pengeinstituttets udførelse af en tjenesteydelse, herunder rådgivning, er efter de hidtidige regler omfattet af 1908-lovens § 1, stk. 1, nr. 1, litra e. Fra Ankenævnets nyere praksis kan nævnes følgende kendelser, hvor kravet blev anset for forældet efter denne bestemmelse (eller efter nr. 1, litra a): 200/2000 (rådgivning ved køb af aktier i 1989-91), 244/2003 (gruppelivsforsikring blev ikke udbetalt i forbindelse med tilkendelse af mellemste førtidspension i 1994), 135/2004 (annullering af fondsordre i 1997), 163/2004 (udenlandske omkostninger opkrævet i 1998), 118/2005 (rådgivning om optagelse af kontantlån i 1996), 5/2006 (investeringsrådgivning i 2000), 123/2006 (betalingstransaktion foretaget i 1997) og 256/2007 (aktiesalg foretaget i 1992 og 1995). For sådanne erstatningskrav sker der alene den ændring, at forældelsesfristen forkortes fra 5 år til 3 år. Vedrørende PIA 276/2000, som angik et krav om rentekompensation som følge af, at ret store beløb havde stået på indlånskonti til lav rente, henvises til afsnit D foran.

Som nævnt er reglen i 1908-lovens § 3 om suspension ved utilregnelig uvidenhed videreført i forældelseslovens § 3, stk. 2. PIA 362/1999 angik et krav om erstatning, som støttedes på et anbringende om, at det indklagede pengeinstitut havde undladt at rådgive klagerens afdøde ægtefælle om tegning af en ny gruppelivsforsikring i forbindelse med overførelse af hans kapitalpension til indklagede. Ankenævnets flertal fandt, at forældelsesfristen i medfør af 1908-lovens § 3 skulle regnes fra ægtefællens død i 1997 og derfor ikke var forældet, mens mindretallet fandt, at fristen skulle regnes fra overførslen i 1992, og at kravet derfor var forældet. For så vidt angår forældesspørgsmålet (men ikke med hensyn til ansvarsspørgsmålet) blev flertallets standpunkt stadfæstet ved dom afsagt af Retten i Gladsaxe den 1. august 2001 (BS 1-840/2000).

PIA 102/2003 angik en indsigelse mod, at pengeinstituttet i 1995 havde foretaget modregning i provenuet fra en kapitalpension, som klageren havde fået udbetalt ved ophævelse i utide. Nævnet fandt, at der var tale om et tilbagesøgningskrav omfattet af 1908-lovens § 1, stk. 1, nr. 6. Dette er måske diskutabelt, eftersom denne bestemmelse alene omfatter *condictio indebiti*-krav, men efter forældelsesloven ville kravet med sikkerhed være omfattet af § 3.

G. Efterfølgende tilvejebringelse af særligt retsgrundlag

Efter 1908-lovens § 1, stk. 2, finder lovens 5-årige forældelsesfrist ikke anvendelse, "når der for fordringen er udstedt gældsbeholdning eller tilvejebragt andet særligt retsgrundlag, hvorved dens tilblivelse og størrelse er anerkendt af skyldneren eller på anden måde skriftligt er fastslået." Som undtagelse fra den korte forældelsesfrist, nu den 3-årige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3, videreføres denne bestemmelse i

forældelseslovens § 5. Anvendelsesområdet for denne bestemmelse er i alt væsentligt sammenfaldende med anvendelsesområdet for 1908-lovens § 1, stk. 2, men retsvirkningen af, at der tilvejebringes et særligt retsgrundlag, er forskellig. Efter de hidtidige regler indebærer det, at den hovedstol, som fremgår af det særlige retsgrundlag, er omfattet af den 20-årige forældelse efter DL 5-14-4, mens det af forældelseslovens § 5 følger, at den opgjorte hovedstol er omfattet af en forældelsesfrist på 10 år. Efter begge regelsæt gælder, at senere påløbne renter er omfattet af den korte forældelsesfrist på henholdsvis 5 år og 3 år, jf. forældelseslovens § 5, stk. 2, der – svarende til bestemmelsen i § 6, stk. 3, om pengelån – tillige omfatter senere forfaldne ”gebyrer og lignende”. Da forældelseslovens § 5, når bortses fra forældelsesfristen, i det væsentlige er i overensstemmelse med de hidtidige regler, kan der henvises til bemærkningerne i UfR 2000 B s. 5 f.

Særligt retsgrundlag er efter forældelseslovens § 5, stk. 1: gældsbrev, jf. herved også afsnit A foran, fordring registreret i en værdipapircentral, frivilligt forlig, retsforlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, jf. retsplejelovens kapitel 44 a og specielt § 477 e, stk. 3, samt ”anden bindende afgørelse”. Det sidste omfatter bl.a. voldgiftskendelser og kendelser afsagt af Pengeinstitutankenævnet, som giver klageren medhold, og som bliver bindende ved, at pengeinstituttet ikke afgiver erklæring efter § 11, stk. 2, i nævnets vedtægter, jf. UfR 2000 B s. 6. Den 10-årige forældelsesfrist, der gælder for frivillige forlig, domme og andre særlige retsgrundlag, omfatter også de (da uforældede) renter, gebyrer eller omkostninger, som var påløbet i tiden forud for etableringen af det særlige retsgrundlag, hvorimod senere påløbne renter m.v. som nævnt er omfattet af forældelsesfristen på 3 år, jf. § 5, stk. 2.

Fogedrettens opgørelse af det aktuelle krav inklusive renter og omkostninger i forbindelse med en begæring om udlæg udgør efter de hidtidige regler ikke et særligt retsgrundlag, og det gælder i princippet også efter de nye regler. Forældelseslovens § 19, stk. 7, indeholder imidlertid en bestemmelse, som indebærer, at fogedrettens opgørelse reelt får samme virkning som tilvejebringelsen af et særligt retsgrundlag, når der indgives begæring om udlæg for en fordring, som er omfattet af et særligt retsgrundlag. Bestemmelsen er omtalt nærmere i afsnit III.

1908-lovens § 1, stk. 2, omfatter foruden bindende afgørelser enhver skriftlig anerkendelse af fordringen, mens forældelseslovens § 5, stk. 1, foruden bindende afgørelser alene omfatter gældsbreve og forlig (samt fordringer registreret i en værdipapircentral). Denne forskel har dog næppe praktisk betydning på pengeinstitutområdet. I *PIA 256/2001* havde kunden i juni 1994, efter at et lån var misligholdt, underskrevet en af pengeinstituttet udfærdiget ”saldoanerkendelse pr. 31.12.1993”. Ankenævnet fastslog, at dette var et særligt retsgrundlag efter 1908-lovens § 1, stk. 2. Man kan formentlig anse et sådant dokument for et gældsbrev og dermed for også omfattet af forældelseslovens § 5, da det ikke er afgørende, om dokumentet benytter denne betegnelse, men alene, om definitionen på et gældsbrev – en skriftlig, ensidig og ubetinget erklæring om at skyldte et bestemt pengebeløb – er opfyldt.

Under alle omstændigheder ville der også efter forældelsesloven være tale om en erkendelse af forpligtelsen, som afbrød forældelsen, jf. § 15 og nærmere i afsnit III, således at der herefter for hovedstolen løb en ny forældelsesfrist på 10 år. Sondringen mellem tilvejebringelse af et nyt retsgrundlag ved skriftlig anerkendelse af gælden, jf. § 5, og afbrydelse af forældelsen ved erkendelse af forpligtelsen, jf. § 15, har alene betydning i relation til renter, gebyrer og omkostninger, der er påløbet forud for anerkendelsen eller erkendelsen. I det første tilfælde, men ikke i det sidste, bliver disse renter m.v. omfattet af en forældelsesfrist på 10 år i stedet for forældelsesfristen på 3 år.

En gældssaneringskendelse har virkning som et retsforlig, jf. konkurslovens § 226, stk. 1, og etablerer dermed et særligt retsgrundlag. Et forslag til gældssanering, der er underskrevet af skyldneren, kan derimod ikke i sig selv anses for et særligt retsgrundlag, da forslaget ikke kan anses for en ubetinget skylderkendelse, jf. *PIA 369/2003*, der er stadfæstet ved dom afsagt af retten i Silkeborg den 20. februar 2006 (BS 1-30/2005).

III. Afbrydelse af forældelse

Som noget nyt sonderer forældelsesloven mellem (egentlig) afbrydelse af forældelse og foreløbig afbrydelse af forældelse, jf. overskrifterne til kapitlerne 5 og 6. Afbrydelse af forældelsen indebærer, at der løber en ny forældelsesfrist enten af samme længde som den afbrudte eller på 10 år, jf. nedenfor. Foreløbig afbrydelse af forældelsen indebærer alene, at forældelsesfristen ikke udløber, så længe den foreløbige foranstaltning er i kraft, og at der efter den foreløbige foranstaltnings ophør indrømmes en frist på 1 år til at iværksætte afbrydelse ved sagsanlæg eller på anden måde.

Efter forældelsesloven kræves til afbrydelse enten, at skyldneren erkender sin forpligtelse, jf. § 15, eller at fordringshaveren foretager et retsligt skridt i form af anlæggelse af retssag eller lignende, jf. § 16, indgivelse af konkursbegæring eller lignende, jf. § 17, eller indgivelse af anmodning om udlæg eller lignende, jf. § 18. Loven afskaffer således den adgang til at afbryde forældelse ved påmindelse, som består efter DL 5-14-4. Dette indebærer i pengeinstitutforhold navnlig, at der også til afbrydelse af forældelse af hovedstolen i henhold til et pengelån eller i henhold til kaution herfor kræves skyldnerens erkendelse eller foretagelse af retsligt skridt, og at det således ikke længere er tilstrækkeligt at fremsætte udenretligt påkrav eller at påminde om gælden på anden måde, eksempelvis ved fremsendelse af kontoudtog. Dette er – sammen med forkortelsen af forældelsesfristen fra 20 år til 10 år – selvsagt af afgørende betydning for de nye rutiner, pengeinstitutterne må tilrettelægge, inden forældelsesloven træder endeligt i kraft den 1. januar 2011.

Forældelseslovens regler om afbrydelse af forældelse er i det væsentlige en videreførelse af de regler om afbrydelse, som gælder for fordringer omfattet af 1908-loven, jf. dennes § 2, 2. pkt., hvorefter det til afbrydelse kræves, at fordringshaveren inden fristens udløb "enten erhverver skyldnerens erkendelse af gælden eller foretager

retslige skridt mod ham og uden uforløst ophold forfølger disse til erhvervelse af forlig, dom eller anden retsafgørelse.” En del tilfælde, som i praksis er henført under denne bestemmelse, eksempelvis indbringelse af en sag for Pengeinstitutankenævnet, betragtes i den nye lov alene som foreløbig afbrydelse, uden at dette indebærer nogen væsentlig realitetsændring, jf. afsnit IV. Endvidere er bestemmelsen i konkurslovens § 241 om afbrydelse ved indgivelse af konkursbegæring m.m. og bestemmelsen i retsplejelovens § 527 om afbrydelse ved indgivelse af anmodning om udlæg overført til forældelsesloven.

Skyldnerens skriftlige og udtrykkelige erkendelse af gælden i form af oprettelse af et (nyt) gældsbevis, et frivilligt forlig eller et retsforlig indebærer, at der dels sker afbrydelse af den løbende forældelse, jf. § 15, dels etableres et særligt retsgrundlag, jf. § 5, stk. 1. Det sidste har ved pengelån navnlig den betydning, at der herefter løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de renter, gebyrer og sagsomkostninger, der er forfaldet forud for etableringen af det særlige retsgrundlag, jf. foran i afsnit II.G.

Bortset fra de netop nævnte tilfælde har spørgsmålet om afbrydelse ved skyldnerens erkendelse af gælden hidtil ikke tiltrukket sig større interesse i forbindelse med pengelån og kaution herfor, hvilket hænger sammen med, at forældelse af hovedstolen efter de hidtidige regler afbrydes allerede ved fordringshaverens påmindelse. Efter de nye regler får afbrydelse ved skyldnerens erkendelse af gælden større betydning. Erkendelsen skal omfatte såvel gældens eksistens som dens størrelse, men den behøver – som det fremgår af ordlyden af § 15 – ikke at være udtrykkelig. Som eksempel kan nævnes, at skyldneren, efter at pengeinstituttet har fremsat påkrav med angivelse af gældens størrelse, anmoder om akkord uden i denne forbindelse at gøre indsigelse mod pengeinstituttets opgørelse. Et andet eksempel er betaling af renter af gælden under omstændigheder, hvor gældens størrelse kan udledes af rentebetalingens størrelse. Dette vil i reglen ikke være tilfældet ved betaling af ydelser på lån med fast lånebeløb, idet disse ydelser omfatter såvel renter som afdrag, og betaling af sådanne ydelser vil derfor i almindelighed ikke i sig selv indebære en erkendelse af gælden, jf. UfR 2000 B s. 8. Betaling af ydelser i forbindelse med modtagelse af kontoudtog, hvoraf gældens størrelse fremgår, må derimod antages i almindelighed at udgøre en erkendelse, der afbryder forældelse, jf. herved UfR 1967.325 H. Bl.a. af denne grund vil den omstændighed, at en eller flere månedlige ydelser på et tidspunkt er udeblevet, i almindelighed ikke føre til, at forældelse kan statueres specielt i relation til disse ydelser, jf. også foran i afsnit II.A.

I PIA 195/2007 havde spørgsmålet om afbrydelse ved erkendelse undtagelsesvis betydning i relation til DL 5-14-4. Et lån var ydet i januar 1986, og ydelser var betalt ved overførsel fra en budgetkonto indtil maj 1987, hvorefter betalinger og anden kontakt mellem parterne ophørte i forbindelse med skyldnerens flytning til udlandet, indtil pengeinstituttet fremsatte krav i oktober 2006. Pengeinstitutankenævnet henviste til, at restgældens størrelse ikke fremgik af den månedlige ydelse, og at det måtte lægges til grund, at klageren heller ikke havde modtaget kontoudtog eller andet, hvoraf

lånets restgæld fremgik. Herefter anføres: "I hvert fald under disse omstændigheder finder Ankenævnet det ikke godtgjort, at klageren har erkendt gælden, herunder dennes størrelse, ved ikke at gøre indsigelse mod overførslerne af låneydelserne fra budgetkontoen." I denne formulering ligger nok, at resultatet kan blive et andet, hvis skyldneren har accepteret overførsler til lånet og samtidig har modtaget kontoudtog vedrørende dette.

Den omstændighed, at skyldneren ikke gør indsigelse mod kontoudtog eller andre opgørelser af gælden, kan naturligvis ikke i sig selv anses for en stiltiende erkendelse af gælden. Det afgørende bliver således i almindelighed, om der foreligger en kombination af opgørelser og betalinger. Hvis kunden har gjort indsigelse mod pengeinstituttets opgørelse af gælden, kan efterfølgende betalinger ikke anses for en erkendelse, der afbryder forældelse, i hvert fald ikke for hele den af pengeinstituttet opgjorte fordring.

For så vidt angår de retslige skridt, der afbryder forældelsen, skal alene gøres nogle bemærkninger i relation til lovens § 18 om indgivelse af anmodning om udlæg. En sådan anmodning afbryder forældelsen, selv om den ikke fører til foretagelse af udlæg, fordi skyldneren ikke ejer noget, som der kan gøres udlæg i. Afvises en anmodning om afholdelse af fogedforretning som følge af, at skyldneren tidligere har afgivet insolvenserklæring, jf. retsplejelovens § 490, stk. 1, har anmodningen derimod ikke fristafbrydende virkning. Det må dog antages, at en anmodning om afholdelse af fogedforretning skal tages til følge i medfør af § 490, stk. 2, selv om der foreligger en insolvenserklæring, hvis formålet er at afbryde forældelse. Anvendelse af § 490, stk. 2, forudsætter imidlertid, at kreditor giver møde under fogedforretningen. Da dette kan forekomme overflødigt i disse tilfælde, er der efter forslag fra Forældelsesudvalget som § 490, stk. 3, gennemført en bestemmelse om afbrydelse gennem fogedretten på skriftligt grundlag. Har skyldneren afgivet insolvenserklæring, men har fordringshaveren anmodet om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, giver fogedretten skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse. Fremkommer skyldneren ikke med skriftlige indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist, har fogedrettens meddelelse samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af udlægsforretning. Dette gælder også i relation til den nedenfor omtalte bestemmelse i forældelseslovens § 19, stk. 7. Hvis fordringshaveren ikke på forhånd ved, om skyldneren har afgivet insolvenserklæring, kan anmodningen til fogedretten gå ud på gennemførelse af en udlægsforretning eller, hvis insolvenserklæring er afgivet, anvendelse af fremgangsmåden efter § 490, stk. 3.

Af forældelseslovens § 19, stk. 1, fremgår, at der, når forældelsen afbrydes, fra det i stk. 2-6 fastsatte tidspunkt løber en ny forældelsesfrist, "hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov". Begyndelsestidspunktet for den nye frist afhænger af, på hvilken måde afbrydelsen er sket, og de begyndelsestidspunkter, som er fastsat i stk.

2-6, stemmer i alt væsentligt med hidtidig ret. Sætningen "hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov" indebærer, at der enten løber en ny frist af samme længde som den afbrudte eller i visse tilfælde, hvor fordringen hidtil har været omfattet af den 3-årige forældelse, en ny frist på 10 år. Det sidste er navnlig tilfældet, hvis der i forbindelse med afbrydelsen tilvejebringes et særligt retsgrundlag, jf. § 5, stk. 1.

Herudover indeholder § 19, stk. 7, en ny bestemmelse, som supplerer § 5, stk. 1. Hvis afbrydelsen er sket ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring som nævnt i § 5, dvs. en fordring i henhold til et gældsbehold, et frivilligt forlig, en dom eller et andet særligt retsgrundlag, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og uforældede renter, der er opgjort under fogedforretningen. For så vidt angår renter indebærer dette en væsentlig ændring i forhold til de hidtidige regler, idet disse – da en opgørelse i fogedretten ikke kan anses for et særligt retsgrundlag – indebærer, at de renter, der er medtaget i fogedrettens opgørelse, forældes på 5 år. Dette indebærer igen, at der ved en senere opgørelse af gælden i reglen ikke kan tages udgangspunkt i en opgørelse i fogedretten, som er mere end fem år gammel, idet denne opgørelse normalt vil indeholde renter, som nu er forældet, jf. UfR 2000 B s. 10 f. Forældelseslovens § 19, stk. 7, betyder, at fordringshaveren, når afbrydelse er sket ved indgivelse af anmodning om udlæg på grundlag af et gældsbehold m.v., kan lade op til 10 år gå, før der på ny iværksættes afbrydelse, uden at miste de renter og omkostninger, som fremgår af opgørelsen i fogedretten. Renter, der er påløbet efter fogedforretningen, forældes på sædvanlig måde på 3 år. Er der gået mere end 3 år, men mindre end 10 år, fra den seneste udlægsforretning, kan den aktuelle gæld opgøres som den tidligere i fogedretten opgjorte fordring med tillæg af 3 års renter.

IV. Foreløbig afbrydelse af forældelse

Foreløbig afbrydelse af forældelse, jf. forældelseslovens kapitel 6, indebærer som nævnt, at forældelsesfristen ikke udløber, mens den foreløbige foranstaltning er i kraft, og at der efter den foreløbige foranstaltnings ophør indrømmes en frist på et år til at iværksætte afbrydelse af forældelsen ved sagsanlæg eller på anden måde. Den foreløbige afbrydelse har kun betydning, hvis lovens almindelige forældelsesfrist udløber inden udløbet af tillægsfristen på 1 år, jf. formuleringen "indtræder forældelse tidligst 1 år efter ...". Loven opregner en række foranstaltninger, som medfører foreløbig afbrydelse, men her skal kun to omtales.

Det er antaget i Pengeinstitutankenævnets praksis (og i praksis vedrørende andre godkendte ankenævne), at såvel indgivelse af en klage til nævnet som pengeinstitutets nedlæggelse af en anerkendelsespåstand under sagen afbryder forældelse under forudsætning af, at kravet – hvis nævnets kendelse ikke accepteres – efter sagens afslutning uden unødigt ophold forfølges til erhvervelse af dom m.v., jf. UfR 2000 B s. 8 ff. Denne praksis er lovfæstet ved forældelseslovens § 21, stk. 3, jf. stk. 2, 1. og 2. pkt., med den præcisering, at afbrydelse skal ske inden 1 år efter, at Ankenævnet har givet meddelelse om sin afgørelse.

Er der tale om foreløbig afbrydelse til fordel for pengeinstituttet – f. eks. i en situation, hvor dette påstår frifindelse over for en påstand fra klageren om, at denne ikke skylder et bestemt beløb, og hvor pengeinstituttet får medhold – er det i hidtidig praksis antaget, at afbrydelsen (den foreløbige afbrydelse) og dermed det tidspunkt, som skal danne udgangspunkt for beregningen af de uforældede renter, er det tidspunkt, hvor Ankenævnet modtager det skriftlige indlæg, hvori pengeinstituttets påstand nedlægges. Efter forældelsesloven må man formentlig kunne anvende § 16, stk. 2, nr. 4, analogt, således at man går tilbage til det tidspunkt, hvor klagen er indgivet. Det må endvidere antages, at pengeinstituttet inden for fristen på 1 år kan afbryde forældelsen på enhver af de måder, der er anerkendt i loven, herunder ved indgivelse af anmodning om udlæg (anderledes i UfR 2000 B s. 9).

Får klageren helt eller delvis medhold i en påstand om, at pengeinstituttet skal betale et beløb, og afgiver pengeinstituttet ikke erklæring efter vedtægternes § 11, stk. 2, om ikke at ville være bundet af afgørelsen, vil denne udgøre et særligt retsgrundlag, jf. foran i afsnit II.G.

Er der inden forældelsesfristens udløb indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, indtræder forældelse tidligst 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet, jf. forældelseslovens § 21, stk. 5. Også denne bestemmelse har karakter af en kodificering af gældende ret. Her antages det, at retssag eller anden afbrydelse skal ske inden rimelig tid efter forhandlingernes afslutning, og bestemmelsen indebærer således, at "inden rimelig tid" er erstattet af en frist på 1 år. Noget andet er, at det ikke sjældent vil bero på et skøn, hvornår forhandlingerne kan anses for afsluttet.

Bestemmelsen er kun anvendelig, hvis der er tale om egentlige forhandlinger om fordringens eksistens og/eller størrelse. Dette er ikke tilfældet, hvis en kunde i et pengeinstitut anmoder om akkord uden at bestride fordringens eksistens eller størrelse, men i et sådant tilfælde vil der ofte foreligge en egentlig afbrydelse af forældelsen ved kundens erkendelse af forpligtelsen, jf. foran i afsnit III. Der er heller ikke tale om forhandlinger, hvis et krav helt afvises. Er der tale om et erstatningskrav, som kunden rejser over for pengeinstituttet, forekommer det ikke helt sjældent, at dette afviser, at der er juridisk grundlag for kravet, men alligevel erklærer sig villig til at overveje at betale et beløb pr. kulance. I denne situation er der formentlig tale om forhandlinger i forældelseslovens forstand. For så vidt angår pengeinstituttets fordringer vil § 21, stk. 5, bl.a. kunne påberåbes i tilfælde, hvor kunden (eller en kautionist) erkender at skyldes noget, men har indsigelser mod pengeinstituttets opgørelse. I denne situation vil der kunne foreligge en fristafbrydende erkendelse for en del af fordringen, jf. § 15, og en foreløbig afbrydelse efter § 21, stk. 5, for den øvrige del af fordringen.

V. Overgangsregler

Forældelsesloven er som nævnt trådt i kraft den 1. januar 2008. Fra samme tidspunkt er DL 5-14-4 og 1908-loven ophævet, dog således, at disse bestemmelser

fortsat har betydning i en overgangsperiode på 3 år, dvs. indtil den 1. januar 2011, jf. lovens § 29 sammenholdt med § 30, stk. 1.

Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden den 1. januar 2008 er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. § 30, stk. 1, 1. pkt. En ordning, hvorefter loven alene skulle være anvendelig på senere stiftede fordringer, ville ikke være praktisk anvendelig, idet den ville indebære, at der i en meget lang årrække – i princippet på ubegrænset tid – skulle opereres med to sæt forældelsesregler. På den anden side kunne det ikke komme på tale at anvende loven også på tidligere stiftede fordringer uden at indrømme fordringshaverne en overgangsperiode, inden for hvilken afbrydelse fortsat kan ske. I de tilfælde, hvor forældelsesfristerne forkortes – eksempelvis for pengelån fra 20 år til 10 år for så vidt angår hovedstolen og fra 5 år til 3 år for så vidt angår renter – ville der jo uden en overgangsordning i mange tilfælde blive tale om forældelse i og med lovens ikrafttræden. Samtidig taler hensynet til skyldnerne for at udforme overgangsreglerne på en sådan måde, at de ikke i sig selv fører til en forlængelse af forældelsesfristerne. Disse forskellige hensyn er baggrunden for lovens § 30, stk. 1, 2. og 3. pkt., hvor det – med baggrund i 1. pkt. om anvendelse af den nye lov også på tidligere stiftede fordringer – siges: "Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelses indtræden."

Disse overgangsregler suppleres af § 30, stk. 3, hvor det hedder: "Afbrydelse af forældelse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, har virkning som afbrydelse efter denne lov, selv om den ikke er sket på den i loven foreskrevne måde." Der sigtes navnlig til afbrydelse ved udenretlig påmindelse af forældelsen for fordringer, som efter de hidtidige regler alene er omfattet af DL 5-14-4. I dette tilfælde kan de hidtidige og de nye regler kombineres, eksempelvis således, at den nye forældelsesfrist på 10 år for et pengelåns hovedstol regnes fra en påmindelse, som har fundet sted forud for den 1. januar 2008. § 30, stk. 3, gælder ved siden af og uafhængigt af overgangsreglerne i § 30, stk. 1, og kan således påberåbes også efter overgangsperiodens udløb.

Anvendelse af forældelsesloven på eksisterende fordringer må formentlig indebære, at der i det hele kan lægges vægt også på kendsgerninger og forhold, som har fundet sted før lovens ikrafttræden. Eksempelvis vil lovens § 21, stk. 2, og § 21, stk. 4, om foreløbig afbrydelse ved indbringelse for en administrativ myndighed og ved afholdelse af syn og skøn kunne påberåbes også i tilfælde, hvor indbringelsen for den administrative myndighed, henholdsvis begæringen om afholdelse af syn og skøn, har fundet sted forud for lovens ikrafttræden, selv om sådanne foranstaltninger ikke eller ikke i samme omfang medfører afbrydelse efter de hidtidige regler. Det er dog en forudsætning, at fordringen ikke allerede ved lovens ikrafttræden den 1. januar 2008 var forældet efter de hidtidige regler, jf. § 30, stk. 1, 1. pkt., modsætningsvis. På

tilsvarende måde må § 19, stk. 7, om opgørelse af fordringen under en fogedforretning kunne påberåbes også i tilfælde, hvor fogedforretningen har fundet sted inden for de seneste 5 år forud for lovens ikrafttræden, jf. bemærkningerne nedenfor.

Derimod indebærer overgangsreglerne i § 30, stk. 1, ikke, at de hidtidige regler i det hele fortsat kan påberåbes i overgangsperioden. Selv om DL 5-14-4 i overgangsperioden fortsat kan påberåbes for så vidt angår fristens længde, vil der ikke efter lovens ikrafttræden og således heller ikke i overgangsperioden kunne ske afbrydelse ved påmindelse.

Er et lån eller en kredit stiftet forud for lovens ikrafttræden, men indtræder der først misligholdelse efter lovens ikrafttræden, vil spørgsmålet om forældelse i almindelighed skulle afgøres alene efter de nye regler. Overgangsreglerne i § 30, stk. 1, har således navnlig betydning i relation til lån og kreditter, som er misligholdt før lovens ikrafttræden. Der vil typisk være tale om gammel gæld, som bogføringsmæssigt er afskrevet, og som henstår på en inkassokonto eller lignende. I sådanne tilfælde bliver det afgørende, hvornår den seneste afbrydelse har fundet sted.

I relation til hovedstolen skal der herved også lægges vægt på afbrydelse ved udenretlig påmindelse, som har fundet sted *forud for* lovens ikrafttræden, herunder ved fremsendelse af kontoudtog eller årsoversigt, hvoraf gælden fremgår, jf. § 30, stk. 3. Det må i denne forbindelse igen understreges, at afbrydelse *efter* lovens ikrafttræden derimod kun kan ske ved erkendelse eller retsligt skridt. Følgende skema kan opstilles:

- 1) Har den seneste afbrydelse fundet sted i 1987 eller tidligere, er der indtrådt forældelse inden forældelseslovens ikrafttræden, og dette ændrer den nye lov ikke på, jf. § 30, stk. 1, 1. pkt., modsætningsvis.
- 2) Har den seneste afbrydelse fundet sted i 1988-1990, indtræder forældelse 20 år efter afbrydelsen, jf. § 30, stk. 1, 2. pkt., 2. led, og 3. pkt.
- 3) Har den seneste afbrydelse fundet sted i 1991-2000, indtræder forældelse den 1. januar 2011, jf. § 30, stk. 1, 2. pkt., 1. led.
- 4) Har den seneste afbrydelse fundet sted i 2001 eller senere, indtræder forældelse 10 år efter afbrydelsen, jf. § 30, stk. 1, 1. pkt.

I relation til renter har man hidtil i tilfælde, hvor den seneste afbrydelse efter 1908-loven – ved erkendelse eller retsligt skridt – ligger mere end 5 år tilbage, opgjort den aktuelle gæld ved til hovedstolen at lægge 5 års renter. Dette kan man fortsat gøre i overgangsperioden, jf. § 30, stk. 1, 2. pkt., 2. led, og 3. pkt. Efter overgangsperiodens udløb kan der kun tillægges 3 års renter.

Forældelsesloven fører i de fleste tilfælde til forkortelse af forældelsesperioden, men dette er dog ikke altid tilfældet.

Ved lån, som først skal tilbagebetales mange år efter stiftelsen, kan forældelsesloven i princippet føre til en forlængelse af forældelsesperioden, fordi den 20-årige forældelsesfrist efter DL 5-14-4 regnes fra stiftelsen, mens den 10-årige forældelsesfrist efter forældelsesloven regnes fra forfaldstiden. I hvert fald i pengeinstitutforhold vil denne situation dog næppe opstå i praksis, fordi forældelsen efter DL 5-14-4 vil være afbrudt ved fremsendelse af kontoudtog m.v.

Ved kaution for pengelån kan det derimod ikke udelukkes, at det kan få betydning, at fristen efter DL 5-14-4 regnes fra kautionsforpligtelsens stiftelse, mens fristen efter forældelseslovens § 11, jf. § 6, først regnes fra forfaldstiden for fordringen mod kautionisten, dvs. ved selvskyldnerkaution fra hovedmandens misligholdelse. I tilfælde, hvor kautionsforpligtelsen har været i kraft mange år forud for forældelseslovens ikrafttræden, vil loven således efter omstændighederne kunne forlænge forældelsesperioden til fordel for pengeinstituttet. De nye regler kan dog ikke påberåbes i tilfælde, hvor forældelse efter DL 5-14-4 allerede var indtrådt ved forældelseslovens ikrafttræden, jf. § 30, stk. 1, 1. pkt., modsætningsvis.

Når forældelse er afbrudt ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring med særligt retsgrundlag, eksempelvis et gældsbeholdning, et frivilligt forlig eller en dom, løber efter forældelseslovens § 19, stk. 7, en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og renter, der er opgjort under fogedforretningen, jf. foran i afsnit III. For så vidt angår de opgjorte renter indebærer dette i forhold til de hidtidige regler en forlængelse af forældelsesfristen fra 5 år til 10 år, og det må antages, at bestemmelsen også kan påberåbes af pengeinstituttet i tilfælde, hvor fogedforretningen har fundet sted inden for de seneste 5 år forud for lovens ikrafttræden. Hvis fogedforretningen har fundet sted på et tidligere tidspunkt, er de opgjorte renter forældet efter de hidtidige regler forud for forældelseslovens ikrafttræden. Men har den tidligere fogedforretning fundet sted i 2003 eller senere, og sker der afbrydelse eksempelvis ved en ny fogedforretning inden 10 år efter den tidligere fogedforretning, kan der tages udgangspunkt i den tidligere opgjorte gæld inklusive renter og omkostninger. Det forekommer tvivlsomt, om der, hvis den nye afbrydelse/opgørelse sker i overgangsperioden efter § 30, stk. 1, kan lægges 5 års renter eller kun 3 års renter til den tidligere opgjorte gæld. Det første vil være udtryk for, at forældelsesloven anvendes på renter, der var forfaldet forud for den tidligere opgørelse i fogedretten, mens 1908-loven anvendes på renter, der er forfaldet efter denne opgørelse, og der kan argumenteres for, at en sådan kombination af "det bedste fra to verdener" ikke bør tillades.

7. Oversigt over emner, der har været behandlet i tidligere årsberetninger:

- 1993: Gebyrer, udlånsrentens størrelse
- 1994: Klager vedrørende omlægning af realkreditlån
- 1995: Bemærkninger til Højesterets dom af 1. november 1995 (UfR 1996 s. 200)
- 1996: Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2 og 3
- 1997: Særlige problemer vedrørende lån overgivet til inkasso
- 1998: Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende forældelse
- 1999: Bank- og sparekasselovens § 41.
- 2000: Nogle spørgsmål vedrørende kontofuldmagt
- 2001: Fejl i boligberegninger
- 2002: Tvister vedrørende deponeringer i forbindelse med ejendomshandler
- 2003: Rådgivning om investering i aktier og aktiebaserede investeringsbeviser
- Ankenævnets praksis og de nye god skik regler
- 2004: Pengeinstitutternes ansvar for undladt eller fejlagtig skatterådgivning
- 2005: Nogle ejerpantebrevsspørgsmål
- 2006: Ankenævnets praksis vedrørende anvendelse af netbanker
– herunder navnlig om fejlbehæftede transaktioner

8. Domme afsagt i 2007 i sager, hvor Pengeinstitutankenævnet tidligere har afsagt kendelse.

8.1. Retten i Randers' dom af 25. juni 2007, jf. Ankenævnets kendelse afsagt den 18. oktober 2006 i sag nr. 62/2006 (Indsigelse mod opkrævning af møde- og ekspeditionsgebyr i forbindelse med indfrielse af lån)

Pengeinstitutet P overtog i januar 2004 på en tvangsauktion en fast ejendom.

Klageren K1 og K2, der var ægtefæller, underskrev i maj 2004 en erklæring om køb af ejendommen for kontant 1.202.000 kr. med overtagelse den 1. juli 2004.

K1 og K2 forsøgte i tidsrummet efter ejendommens overtagelse forgæves at indhente endeligt lånetilbud fra et realkreditinstitut.

Den 12. august 2004 underskrev K1 og K2 et gældsbrief til P, hvorefter de med virkning fra 1. juli 2004 erkendte at skyldte P 1.202.000 kr.

I løbet af august og september 2004 underskrev K1 og K og P endeligt skøde om overdragelse af ejendommen.

Skødet blev ikke tinglyst, og gældsbriefet på 1.202.000 kr. blev misligholdt. I 2005 tilbød K2's forældre F at overtage ejendommen for en købesum svarende til P's tilgodehavende hos K1 og K2.

K1 og K2 solgte i august 2005 ejendommen til F for en købesum svarende til det krav, som P gjorde gældende over for dem.

Den 12. august 2005 opgjorde P sit samlede krav mod K1 og K2. I opgørelsen var medtaget 21.500 kr. vedrørende "ekspeditions- og mødegebyrer for aktiv deltagelse i adskillige tiltag, møder etc. for inddrivelse af [P's] tilgodehavende". F tog forbehold over for møde- og ekspeditionsgebyret på 21.500 kr.

K1 og K2 indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbagebetale møde- og ekspeditionsgebyret på 21.500 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Det må lægges til grund, at K1 og K2 ikke var i stand til at tilvejebringe den fornødne finansiering af ejendomshandlen, og at P, tilsyneladende i håb om at finansieringen via [realkreditinstitut R] ville falde på plads, valgte at yde K1 og K2 et lån til berigtigelse af købesummen frem for at ophæve handlen. Lånet blev indfriet i forbindelse med K1 og K2's videresalg af ejendommen.

Der er efter det foreliggende ikke grundlag for at fastslå, at P i forbindelse med indfrielsen var berettiget til at beregne sig et gebyr på 21.500 kr. for sine møder og ekspeditioner i forbindelse med sagen. Ankenævnet finder derfor, at P skal tilbagebetale beløbet til K1 og K2.

Ankenævnet har ikke herved taget stilling til det indbyrdes forhold mellem K1 og K2 og F.”

P opfyldte ikke kendelsen, hvorefter K1 og K2 indbragte sagen for retten med påstand om, at P skulle betale 21.500 kr. med procesrente fra 1. marts 2006.

Den 25. juni 2007 afsagde retten i Randers dom i sagen. Af dommen fremgår:

”Da P skønt lovligt opfordret ikke har svaret i sagen, afsiges der dom efter K1’s og K2’s påstand, der findes begrundet i sagsfremstillingen og det i øvrigt fremkomne, med renter og sagsomkostninger som nedenfor anført.”

9. Udvalgte kendelser afsagt i 2007

På de følgende sider er i forkortet form gengivet nogle af de i 2007 afsagte kendelser. Udvalget er foretaget af sekretariatschefen i samråd med formandskabet. Det er tilstræbt at medtage kendelser, der er af en vis principiel og almindelig interesse, og som må formodes at være retningsgivende for Ankenævnets praksis.

En oversigt over de udvalgte kendelser findes på de første sider. Kendelserne er medtaget i nummerorden.

Samtlige kendelser afsagt af Pengeinstitutankenævnet kan ses på Ankenævnets hjemmeside www.pengeinstitutankenævnet.dk, hvor der også kan søges anden information om Ankenævnet.

Der kan endvidere henvises til Lynge Andersen og Møgelvang-Hansen: Bankretlige emner - Klager over pengeinstitutter (GadJura, København 2005, 2. udgave).

Oversigt over udvalgte kendelser

159/2006	Alskyldserklæring, frigivelse af håndpantssat ejerpantebrev	45
173/2006	Krav som følge af at en mulig kursgevinst på værdipapirer købt før 1. januar 2006 ikke som forudsat ville være skattefri efter tre års ejertid ...	46
208/2006	Krav om erstatning i forbindelse med returnering af falsk udenlandsk check	47
215/2006	Spørgsmål om bevisbyrden for misbrug af Dankort	49
216/2006	Krav om tilbageførsel af købesummen for en vare købt via Internettet	50
217/2006	Krav om erstatning i forbindelse med indløsning af falsk udenlandsk check	52
262/2006	Krav om tilbageførsel af købesum for varer købt via Internettet ved brug af Dankort	53
305/2006	Afslag på anmodning om udstedelse af Visa Electron-kort	54
21/2007	Indsigelse mod pengeinstituts udbetaling af provenu ved omprioritering til frigivelse af ejerpantebreve, der var håndpantssat til tredje- mand.	55
23/2007	Erstatningsansvar for tab ved utilsigtet køb af aktier via Internetbase- ret handelssystem	57
24/2007	Fejlagtig etablering af månedlig overførsel til tredjemandskonto	58
59/2007	Indsigelse mod tilbageførsel af aktiekøb, som ved en fejl fra pengein- stituttets side var gennemført for 50.000 stk. i stedet for 50.000 kr.	59
64/2007	Værdipapirhandel, spørgsmål om B-post kunne anses for "almindelig post"	60
72/2007	Tilbagesøgning af et for stort overført beløb	62
85/2007	Afslag på frigivelse af indlånsmidler i opsigelsesperiode	63
87/2007	Spørgsmål om gebyr for påførsel af påtegning om transport til pante- brevsdebitor	64
110/2007	Krav i henhold til frivilligt forlig anset for bortfaldet ved passivitet	65
133/2007	Indsigelse mod krav i henhold til frivilligt forlig indgået i 1987, rente- sats i frivilligt forlig nedsat	66

138/2007	Indsigelse mod inkassoomkostninger samt spørgsmål om tilknyttet forsikringsdækning mod arbejdsløshed	68
161/2007	Spørgsmål om tavshedspligt med hensyn til indlørsers identitet ved indløsning af krydset check	69
187/2007	Spørgsmål om provenu fra ejerpantebrev primært skulle afskrives på gæld, for hvilken håndpantsetter kautionerede	70
195/2007	Spørgsmål om afbrydelse af forældelsesfristen på 20 år kunne anses for sket ved debtors betaling af ydelse	72
221/2007	Indløsning af check, disposition i tillid til pengeinstituts oplysning i forbindelse med indløsningen	73
281/2007	Spørgsmål om forældelse af krav i henhold til håndpantsetning af et ejerpantebrev til sikkerhed for tredjemands gæld	75

Kendelse afsagt den 6. februar 2007 i sag nr.
159/2006 (Alskyldserklæring, frigivelse af håndpantset ejerpantebrev)

Klageren K håndpantsette i juni 2004 et ejerpantebrev på 150.000 kr. med pant i K's ejendom til sikkerhed for K's og K's ægtefælles M's forpligtelser over for pengeinstituttet P1.

M var indehaver af et anpartsselskab og havde i maj 2004 kautioneret for en kassekredit på 800.000 kr. ydet af P1 til selskabet.

I forbindelse med en forhøjelse af K's og M's boliglån hos P1 fra 50.000 kr. til 122.826,28 kr. blev ejerpantebrevet på 150.000 kr. forhøjet til 300.000 kr.

P1 havde i april 2005 ydet K et billån på knap 42.000 kr.

I november 2005 blev M's anpartsselskab erklæret konkurs.

I april 2006 ønskede K og M deres engagement overført fra P1 til pengeinstituttet P2. Af en overførselsanmodning til P1 var der ved afkrydsning i forbindelse med angivelsen af, hvilke konti der ønskedes overført, anført "Deponerede sikkerheder for ovennævnte lån/kredit(ter), der samtidig hermed pantsættes til [P2]".

P1 ekspederede overførslen, som medførte et nettotræk 166.207,70 kr. i mellemregninger over for P2. P1 undlod at fremsende ejerpantebrevet til P2.

P2 protesterede over for P1 mod, at P1 ikke fremsendte ejerpantebrevet på 300.000 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P1 skulle tilpligtes principalt at udlevere ejerpantebrevet på 300.000 kr. til P2, subsidiært overføre 166.207,70 kr. til P2.

P1 nedlagte påstand om principalt afvisning, subsidiært frifindelse.

Ankenævnet udtalte først:

"K var ikke medejer af ægtefællens M's anpartsselskabet, og det forhold, at sagen bl.a. angår et spørgsmål om, hvorvidt K indirekte har stillet sikkerhed for anpartsselskabets gæld, indebærer ikke, at klagen kan anses for at angå et erhvervsmæssigt kundeforhold. Heller ikke det forhold, at K's påstand er formuleret således, at P1 skal udlevere ejerpantebrevet på 300.000 kr. til K's nye pengeinstitut P2, subsidiært skal tilbageføre det trukne beløb til P2, kan føre til, at klagen ikke er omfattet af nævnets kompetence. P2's afvisningspåstand tages således ikke til følge."

Tre medlemmer udtalte herefter:

"Det må lægges til grund, at K's håndpantsettning i 2004 af ejerpantebrevet med pant i hendes faste ejendom skete i forbindelse med, at K og M overførte deres en-

gagement til P2, og denne ydede et fælles boliglån til dem. Det må endvidere lægges til grund, at forhøjelsen af ejerpantebrevet til 300.000 kr. og K's håndpantsettning af det forhøjede ejerpantebrev den 20. maj 2005 skete i forbindelse med en forhøjelse af boliglånet og P1's ydelse af et billån til K. Vi finder, at P1 ikke alene på grundlag af den standardmæssige alskyldserklæring i håndpantsettningserklæringen kan gøre gældende, at ejerpantebrevet tillige er stillet til sikkerhed for M's kautionsforpligtelse for hans anpartsselskabs gæld og dermed reelt tillige er stillet til sikkerhed for selskabets gæld. Allerede af denne grund stemmer vi for at tage K's principale påstand til følge."

To medlemmer udtalte:

"K's håndpantsettning af ejerpantebrevet på 300.000 kr. omfatter enhver eksisterende og fremtidig forpligtelse, der påhviler K og dennes ægtefælle, og vi finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at fortolke erklæringen indskrænkende, således at den ikke omfatter ægtefællens kautionsforpligtelse for hans selskabs gæld.

Overførselsanmodningen fra K's og dennes ægtefælles nye pengeinstitut P2 må forstås således, at overførslen var betinget af samtidig overgivelse af ejerpantebrevet på 300.000 kr. til P2. Da P1 har afvist at overgive ejerpantebrevet til P1, stemmer vi i overensstemmelse med K's subsidiære påstand for at pålægge P1 at tilbageføre det trukne beløb på 166.207,70 kr. til P2."

o – o – o

Kendelse afsagt den 9. februar 2007 i sag nr.

173/2006 (Krav som følge af at en mulig kursgevinst på værdipapirer købt før 1. januar 2006 ikke som forudsat ville være skattefri efter tre års ejertid)

Klageren K var kunde hos pengeinstituttet P.

Den 29. december 2005 gennemførte P K's køb af hovedsagelig aktiebaserede investeringsbeviser til en kursværdi på ca. 2,3 mio. kr., hvoraf 267.920 kr. vedrørte et depot, der ikke var tilknyttet K's virksomhedsskatteordning, mens det resterende beløb vedrørte K's virksomhedsskatteordning.

Investeringen blev finansieret ved en forhøjelse af K's kassekredit.

I marts 2006 blev P klar over, at investeringsbeviserne købt til virksomhedsskatteordningen blev medregnet ved opgørelsen af den såkaldte 100.000 kr.'s grænse med hensyn til, om kursgevinster ville være skattefri. Grænsen for skattefrihed var således overskredet. Dette ville betyde, at K ville blive beskattet af en eventuel kursgevinst af

værdipapirerne købt uden for virksomhedsskatteordningen, uanset om papirerne først blev solgt efter tre års ejertid.

P tilbød på grundlag af et estimeret afkast på 9 % p.a. at godtgøre K den beregnede skat ved et salg efter tre års ejertid. P beregnede beløbet til 22.042,24 kr. K opgjorde sit krav til 201.202 kr. baseret på et afkast på 9 % over en ejertid på 23 år.

P afviste K's krav.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om "dækning for tabt skattefrihed".

P vedstod sit tilbud om betaling af 22.042,24 kr., men nedlagde i øvrigt påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"P har påtaget sig ansvaret for, at en eventuel kursgevinst på de den 29. december 2005 købte aktiebaserede investeringsbeviser til K's depot -509 ved salg efter tre års ejertid ikke vil være skattefri.

Det kan imidlertid ikke på nuværende tidspunkt afgøres, om K vil lide tab som følge af den begåede fejl, og K's påstand kan derfor ikke tages til følge.

Det bemærkes, at en eventuel erstatning efter Ankenævnets opfattelse i mangel af anden aftale skal fastsættes som den skat, der ville blive udløst ved salg af værdipapirerne umiddelbart efter tre års ejertid, dvs. den 30. december 2008, idet K i relation til erstatningsspørgsmålet selv bør bære risikoen for senere ændringer i kurser og/eller skatteregler.

Endvidere bemærkes, at P under sagen har vedstået sit tilbud om betaling af en erstatning på 22.042,24 kr."

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. marts 2007 i sag nr.

208/2006 (Krav om erstatning i forbindelse med returnering af falsk udenlandsk check)

Klageren K solgte i foråret 2006 en bil via Internettet til en person bosat i udlandet. Købesummen var 30.200 kr. Køber oplyste, at købet skete til en søn, som i nær fremtid skulle studere i Danmark.

K anførte, at han ultimo april 2006 modtog en bankcheck på 9.400 EUR trukket på en irsk bank. Han gjorde køber opmærksom på, at der måtte være tale om en fejl, men

køber oplyste, at hensigten var, at købers søn skulle have de resterende penge udbetalt i forbindelse med et ophold i Danmark.

Den 3. maj 2006 indløste K checken hos pengeinstituttet P, hvor K var kunde.

Det fremgik af sagen, at P i forbindelse med indløsningen af checken oplyste, at der ville gå ca. 3 ekspeditionsdage, inden beløbet ville indgå på K's konto, idet en udenlandsk check skulle fremsendes til det betrukne pengeinstitut med henblik på at lade dette afgøre, om der var dækning på den underliggende konto, og om checken var ægte. I forbindelse med indløsningen af checken modtog K en kvittering, hvoraf det fremgik, at køb af udenlandske check skete med forbehold for, at den udenlandske bank honorerede checken.

Den 4. maj 2006 indsatte P's centrale afdeling for behandling af udenlandske checks modværdien af checkbeløbet eller 69.902,74 kr. på K's konto med valør den 15. maj 2006.

Den 9. maj 2006 overførte K via Western Union 28.325,61 kr. til købers søn i Nigeria. K oplyste, at overførslen var i henhold til aftale med køber, da købers søn befandt sig i Nigeria.

Den 11. maj 2006 overførte K yderligere 7.732,80 kr. til købers søn. K oplyste, at baggrunden var, at sønnen angiveligt skulle bruge beløbet til en flybillet. Overførslen skete via Western Union.

Den 11. maj 2006 hævede indklagede 69.902,74 kr. på K's konto med valør samme dag som følge af, at den modtagne check var falsk. K anmodede efterfølgende forges P om at refundere 37.438,41 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilpligtes at dække hans tab.

P nedlagde påstand om frifindelse.

P godtgjorde K et beløb, således at K rentemæssigt blev stillet som om hævnningen af beløbet på 69.902,74 kr. skete med valør 15. maj 2006 og ikke 11. maj 2006.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at det ikke generelt kan påhvile en ekspederende medarbejder i et pengeinstitut at gøre en kunde, der henvender sig for at indløse en udenlandsk check, opmærksom på, at der består en risiko for, at checken er falsk, og at der vil være en risiko forbundet med at returnere en del af checkbeløbet, uden at checken har været gennem en inkassoprocedure.

En pligt hertil kan dog følge af de konkrete omstændigheder ved ekspeditionen.

Ankenævnet lægger til grund, at K, da han henvendte sig i P's Frederikssund afdeling for at indløse checken på 9.400 EUR, ikke oplyste P's medarbejder om de nærmere omstændigheder ved sin modtagelse af checken, herunder at den ham ubekendte udenlandske køber havde fremsendt den til udligning af en købesum på 30.200 kr., og at det var aftalt, at K på et senere tidspunkt skulle sende differencen til købers søn. Ankenævnet finder, at der under disse omstændigheder ikke påhvilede P's medarbejder pligt til at rådgive K særskilt om den ovenfor beskrevne risiko.

K gennemførte overførselen af de to beløb til købers søn, uden at P havde modtaget nogen form for forudgående underretning herom, og Ankenævnet finder under disse omstændigheder ikke grundlag for at pålægge P noget ansvar for det tab, som K led, da det blev konstateret, at den modtagne check var falsk.

Ankenævnet tager derfor P's påstand om frifindelse til følge."

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. februar 2007 i sag nr.
215/2006 (Spørgsmål om bevisbyrden for misbrug af Dankort)

Mandag, den 24. april 2006 meddelte pengeinstituttet P telefonisk klageren K, at K's Visa/Dankort var blevet spærret den 22. s.m. i forbindelse med et større overtræk på K's konto.

Det fremgik, at der i perioden fra fredag, den 21. april 2006 kl. 16.39 til den følgende dag kl. 16.10 var foretaget 24 hæve- og betalingstransaktioner relateret til K's Visa/Dankort for et beløb på i alt 25.450,87 kr. Den overvejende del af transaktionerne var foretaget i København og på Frederiksberg; en enkelt transaktion var foretaget i P's afdeling i Malmø den 21. april 2006 kl. 23.14.

P oplyste, at alle transaktioner var gennemført med det rigtige kort, ligesom alle transaktioner bortset fra en enkel var gennemført ved anvendelse af PIN-koden. På intet tidspunkt havde der været indtastet forkert kode.

K, som den 16. april 2006 var fyldt 18 år, havde senest anvendt kortet ved en betalingstransaktion onsdag den 12. april 2006 kl. 16.30 (dagen før skærtorsdag). Kontoens saldo var efter denne transaktion 992,34 kr. (negativ).

K indgav den 26. april 2006 politianmeldelse vedrørende tyveri af sit Visa/Dankort. Af anmeldelsen fremgik, at tyveriet skulle være sket fra en bar beliggende i det indre København i tidsrummet mellem kl. 01 og kl. 02 søndag den 16. april 2006.

Af et afklaringsskema om hændelsesforløbet, som K underskrev, fremgik, at K havde mistet kortet efter den 12. april 2006, "muligvis i weekenden på bytur 14/4/06". K var ikke bekendt med, hvordan kortet var mistet og havde intet bemærket, før P havde kontaktet ham om kontoens overtræk. K havde ikke haft PIN-koden opbevaret på papir og havde ikke kendskab til, at andre havde haft adgang til kort og PIN-kode, ligesom K ikke var bekendt med, at PIN-koden var blevet afluret.

I juli 2006 afslog P at godtgøre K beløbet på 25.450,87 kr., da P ikke fandt det sandsynliggjort, at der var tale om misbrug.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende at K alene hæftede for 1.200 kr. af de 25.450,87 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Over for K's politianmeldelse og indholdet af afklaringsskemaet underskrevet af K den 10. maj 2006 finder Ankenævnet det ikke godtgjort eller sandsynliggjort, at de omhandlede hævnninger er foretaget af K selv eller med hans samtykke. K's hæftelse for hævnningerne skal herefter afgøres på grundlag af § 11 i lov om visse betalingsmidler.

Det lægges til grund, at K's Visa/dankort og den tilhørende pinkode blev anvendt ved de omtvistede hævnninger, og at hævnningerne blev korrekt registreret og bogført. K hæfter derfor for 1.200 kr., jf. § 11, stk. 2.

Det må lægges til grund, at K først blev bekendt med hævnningerne den 24. april 2006, hvor P kontaktede ham. K kan derfor ikke pålægges hæftelse på op til 8.000 kr. i medfør af § 11, stk. 3, nr. 1.

Det er ikke godtgjort, at K har oplyst koden til den, der har fortaget hævnningerne, eller at han ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede anvendelse. Der er derfor heller ikke grundlag for at pålægge K at hæfte for op til 8.000 kr. i medfør af § 11, stk. 3, nr. 2 eller 3, eller for at pålægge K hæftelse uden beløbsbegrænsning i medfør af § 11, stk. 6."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 13. februar 2007 i sag nr.

216/2006 (Krav om tilbageførsel af købesummen for en vare købt via Internettet)

I slutningen af april 2006 købte klageren K via Internettet 34 stk. 2Gb hukommelseskort (memory sticks) af en sælger i Spanien. Betalingen af købesummen svarende

9.751,32 kr. blev gennemført på grundlag af K's Visa/Dankort udstedt af pengeinstituttet P. Beløbet blev hævet på K's konto den 26. og 27. april 2006.

Primo maj 2006 modtog K 34 stk. 32 Mb hukommelseskort. På hvert kort var der påklisteret et mærke, hvorpå der stod 2 Gb.

K gjorde indsigelse over for sælgeren, og forsøgte forgæves at få købesummen retur. K rejste endvidere indsigelse over for P, der afviste K's indsigelse.

I juli 2006 anmeldte K sælgeren til politiet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre 9.751,32 kr. til K's konto.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet K's påstand til følge.

Flertallet udtalte:

"K bestilte over Internettet hos den spanske sælger 34 stk. 2Gb hukommelseskort, men modtog 34 stk. 32 Mb hukommelseskort. Efter det oplyste lægger vi til grund, at de modtagne hukommelseskort var forfalskninger, som var ubrugelige til den forudsatte anvendelse, og vi finder, at forholdet under disse omstændigheder må anses for omfattet af pkt. 5, litra c, i Forbrugerombudsmandens retningslinjer om fjernsalg vedrørende tilfælde, hvor "den bestilte ydelse ikke er leveret". Vi stemmer derfor for, at P skal tilbageføre betalingen."

Mindretallet udtalte:

"Vi finder, at levering må anses for sket ved K's modtagelse eller afhentning af forsendelsen med de købte genstande og ikke først ved afprøvning eller undersøgelse af disse genstande, hvor det konstateres, at indholdet ikke svarer til beskrivelsen af de bestilte varer, jfr. Forbrugerombudsmandens retningslinjer om fjernsalg pkt. 5, litra d, modsætningsvist.

Herefter er det alene et forhold mellem køber og sælger, om den leverede vare er mangelfuld. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge."

Kendelse afsagt den 6. marts 2007 i sag nr. 217/2006 (Krav om erstatning i forbindelse med indløsning af falsk udenlandsk check)

Klagerne K1 og K2 solgte i sommeren 2006 via Internettet en cykletrailer for 450 kr. til en person bosat i udlandet. Køberen fremsendte en check på 200 EUR som K1 og K2 skulle indløse og derpå returnere det overskydende beløb. Checken var udstedt til K1 og trukket på et pengeinstitut i Irland.

K1 indløste checken den 4. august 2006 hos pengeinstituttet P, hvor K1 og K2 var kunder. Afregningsbeløbet var 14.777,69 kr.

Den 17. august 2006 var K1 og K2 i anden anledning til møde hos P. De medbragte en på engelsk affattet e-mail fra køberen af cykeltrailereren og fortalte P's medarbejder A om salget. K1 og K2 anførte, at de havde oplyst at have aftalt med køber, at differencen i forhold til checken skulle tilbageføres til køber via Western Union, og at A ikke havde advaret om fremgangsmåden. P anførte, at A ikke var bekendt med den indløste check. A havde afvist at medvirke til at oversætte e-mailen og anført, at A syntes sagen lød underlig og manede til forsigtighed ved handel på Internettet.

Den 18. august 2006 overførte K1 via Western Union 1.900 EUR svarende til 14.693,80 kr. til køberen af cykeltrailereren. Gebyr for overførslen udgjorde 705 kr.

Den 23. august 2006 modtog P meddelelse om, at checken på 2.000 EUR var returneret som følge af falsk.

Af en e-mail af 24. august 2006 til K1 fra A fremgik, at A netop var blevet bekendt med den falske check, hvorfor A opfordrede til, at der ikke blev sendt penge retur til køberen. Senere samme dag hævede P 15.540,80 kr. på K1 og K2's konto som følge af tilbageførslen af checken.

K1 og K2 indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre 15.540,80 kr. til deres konto.

P nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært afvisning.

Ankenævnet tog K1 og K2's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at det ikke generelt kan påhvile en ekspederende medarbejder i et pengeinstitut at gøre en kunde, der henvender sig for at indløse en udenlandsk check, opmærksom på, at der består en risiko for, at checken er falsk, og at der vil være en risiko forbundet med at returnere en del af checkbeløbet, uden at checken har været gennem en inkassoprocedure. En pligt hertil kan dog følge af de konkrete omstændigheder ved ekspeditionen.

Ankenævnet lægger til grund, at K1, da hun henvendte sig i P's afdeling for at indløse checken på 2.000 EUR, ikke oplyste P's medarbejder om de nærmere omstæn-

digheder ved sin modtagelse af checken, herunder at den K1 og K2 ubekendte udenlandske køber havde fremsendt den til udligning af en købesum på 450 kr., og at det var aftalt, at K1 og K2 skulle returnere det overskydende beløb til køberen. Ankenævnet finder, at der under disse omstændigheder ikke påhvilede P's medarbejder pligt til at rådgive K1 særskilt om den ovenfor beskrevne risiko.

Uanset de modstridende forklaringer om, hvad der skete på mødet den 17. august 2006 mellem K1 og K2 og A, kan det konstateres, at P samme dag overførte 14.000 kr. fra K1 og K2's budgetkonto til deres lønkonto, og at A i en mail den 24. august 2006, efter at det havde vist sig, at den modtagne check var falsk, udtrykte håb om, at K1 og K2 ikke havde returneret noget beløb til køberen. Ankenævnet lægger herfter til grund, at K1 og K2 på mødet den 17. august 2006 orienterede A om sagens sammenhæng, herunder at de stod i begreb med at returnere et beløb til den udenlandske køber.

Ankenævnet finder, at A under disse omstændigheder burde have rådgivet K1 og K2 om, at de udsatte sig for en ikke ubetydelig risiko for tab ved at gennemføre returneringen af beløbet. Ankenævnet lægger herved vægt på, at der er tale om et forbrugerforhold, samt til P's kendskab til baggrunden for transaktionen og den almindelige omtale af transaktioner af denne karakter.

Ankenævnet tager derfor K1 og K2's påstand til følge som nedenfor bestemt."

I kendelsens konklusion blev P pålagt at indsætte 15.398,75 kr. på K1 og K2's konto med rente efter renteloven fra den 8. september 2006 svarende til datoen for klagens indgivelse til Ankenævnet.

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. februar 2007 i sag nr. 262/2006 (Krav om tilbageførsel af købesum for varer købt via Internettet ved brug af Dankort)

Den 23. juli 2006 købte klageren K via Internettet en Brainwave DVB-T tuner model M50USB. Ved købet anvendte K sit Dankort til betaling af købesummen på 968 kr. K var kunde i pengeinstituttet P, der var udsteder af K's Dankort.

K modtog den 26. juli 2006 en tuner. Ved e-mail af samme dato til sælgeren anførte K, at han havde modtaget en pakke med en USB-tuner af fabrikatet Techno Trend, som ikke virkede tilfredsstillende. K anførte, at såfremt sælger ikke sendte den bestilte tuner inden tre dage, ville betalingen blive trukket tilbage over for sælger. K anførte endvidere, at såfremt sælgeren ønskede den fremsendte tuner retur, måtte sælger overføre 968 kr. + 100 kr. i forsendelsesomkostninger til K's konto.

Ved e-mail af 27. juli 2006 meddelte sælgeren K, at det kun var selve kabinettet, der var fra Techno Trend, mens produktet var af fabrikatet Brainwave. Sælger bekræftede, at K kunne fortryde sit køb og returnere den modtagne varer.

Den 2. august 2006 gjorde K over for P indsigelse mod transaktionen på 968 kr. vedrørende betalingen af den leverede tuner. Af en indsigelsesblanket underskrevet af K fremgik, at K ikke havde modtaget korrekt varer.

P afviste at godtgøre K beløbet på 968 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre beløbet på 968 kr. samt godtgøre K udgifterne i forbindelse med klagen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"K gør gældende, at han ikke har modtaget den bestilte tuner af fabrikatet Brainwave. Dette bestrides af sælgeren med henvisning til, at det kun er kabinettet, der er fra Techno-Trend, mens produktet i øvrigt er af fabrikatet Brainwave. Ankenævnet finder, at K's indsigelse herefter må anses for en indsigelse om mangler ved den leverede vare, og at forholdet ikke kan anses for omfattet af pkt. 5, litra c, i Forbrugerombudsmandens retningslinjer om fjernsalg vedrørende tilfælde, hvor "den bestilte ydelse ikke er leveret". Det kan derfor ikke pålægges P at tilbageføre debiteringen på 968 kr. Det bemærkes, at K ikke har ønsket at gøre brug af den lovbestemte fortrydelsesret."

o – o – o

Kendelse afsagt den 3. maj 2007 i sag nr.

305/2006 (Afslag på anmodning om udstedelse af Visa Electron-kort)

Klageren K anmodede pengeinstituttet P om at få udstedt et Visa Electron-kort i tilknytning til sin konto hos P, hvilket P afslog.

På P's hjemmeside var en omtale af Visa Electron-kortet, hvoraf bl.a. fremgik: "Du kan ikke komme til at bruge flere penge end du har. Ingen særlige krav til din økonomi."

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle udstede et Visa Electron-kort i tilknytning til K's konto.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ved brug af et Visa Electron-kort foretages en dækningskontrol, således at den konto, kortet er knyttet til, normalt ikke kan blive overtrukket. Det må imidlertid i overensstemmelse med det af P anførte lægges til grund, at udstedelse af et Visa Electron-kort alligevel ikke er uden risiko for pengeinstituttet, bl.a. fordi dækningskontrollen eventuelt vil kunne omgås af en person med kendskab til systemet, og fordi P som udgangspunkt hæfter for tredjemands uberettigede brug af kortet, også selv om kontoen ikke overtrækkes, jf. § 11 i lov om visse betalingsmidler.

På den baggrund finder Ankenævnet, at det må bero på P's egen afgørelse, om det vil udstede et Visa Electron-kort til en kunde, og at nævnet derfor ikke kan pålægge P at udstede et sådant kort til K."

o – o – o

Kendelse afsagt den 13. november 2007 i sag nr.

21/2007 (Indsigelse mod pengeinstituts udbetaling af provenu ved omprioritering til frigivelse af ejerpantebreve, der var håndpantset til tredjemand.)

I forbindelse med at klageren K i august 2005 overdrog et anpartsselskab til selskabet B, fik B til sikkerhed for K's forpligtelser over for B håndpant i tre ejerpantebreve med hovedstole på i alt 694.876 kr. med pant i K's ejerlejlighed.

I november 2005 underskrev K en lånesagsaftale med pengeinstitut P om en omprioritering og tillægsbelåning af ejerlejligheden. Lejligheden var behæftet med et lån på oprindelig 908.000 kr. i BRFkredit med prioritet forud for de tre ejerpantebreve. Ifølge lånesagsaftalen skulle der hjemtages et Totalkredit-lån med en hovedstol på 1.628.000 kr., idet BRFkredit-lånet skulle indfries; provenuet af omprioriteringen skulle overføres til K's advokat.

Totalkredit-lånet blev hjemtaget den 24. november 2005 med et provenu på ca. 1.579.000 kr. I december 2005 blev BRFkredit-lånet indfriet med ca. 859.000 kr.

K anså sine forpligtelser over for B for bortfaldet, herunder sikkerheden i form af ejerpantebrevene, og instruerede derfor P om ikke at foretage nogen form for udbetaling til B.

I juni 2006 udtog B stævning mod P med påstand om betaling af 700.000 kr. mod frigivelse af ejerpantebrevene.

Ved e-mail af 26. juli 2006 til P forbeholdt K sig et erstatningskrav, hvis P foretog betaling til B.

I januar 2007 nedlagde P påstand om frifindelse i den af B anlagte retssag.

Medio januar 2007 meddelte P's advokat K's advokat, at P havde indgået forlig med B om retssagen, hvorefter B ville få betalt det beløb, der svarede til ejerpantebrevens sikkerhed, hvorefter lånesagen kunne afsluttes. P henholdt sig til, at K ikke havde bestridt B's håndpanteret i ejerpantebrevene, og at B i forhold til Totalkredit var forpligtet til at indfri præjudicerende pantegæld.

Den 19. januar 2007 hævede P 697.876 kr. på omprioriteringskontoen og udbetalte restbeløbet til B, som derpå frigav ejerpantebrevene.

K indbragte ultimo januar 2007 sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 697.876 kr. med tillæg af morarenter fra den 19. januar 2007.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"I den lånesagsaftale af 11. november 2005, som blev indgået mellem K og P, tages der ikke stilling til, hvorledes der skulle forholdes i relation til de tre ejerpantebreve med en samlet hovedstol på 697.876 kr., som var tinglyst med prioritet efter det eksisterende lån i BRFkredit på oprindelig 908.000 kr., og som var håndpantet til selskabet B. Efter at P i slutningen af 2005 havde optaget det nye lån i Totalkredit på 1.628.000 kr. og havde indfriet det hidtidige lån i BRFkredit, instruerede K – bl.a. i sin e-mail af 26. juli 2006 – utvetydigt P om, at ingen del af det resterende låneprovenu måtte betales til D, idet det var K's opfattelse, at han ikke havde nogen gæld til selskabet. På trods heraf overførte P, der var blevet sagsøgt af B, den 19. januar 2007 fra K's lånesagskonto 697.876 kr. til B mod samtidig udlevering af ejerpantebrevene.

Ankenævnet finder, at denne betaling til B i strid med K's instruks under de foreliggende omstændigheder var uberettiget, selv om betalingen blev foretaget med henblik på at varetage P's sikkerhedsmæssige interesser i forbindelse med den garanti, P havde afgivet over for Totalkredit. Ankenævnet lægger herved vægt på, at det må antages, at disse sikkerhedsmæssige interesser kunne have været tilgodeset i fornødent omfang ved, at nettoprovenuet fra omprioriteringen var blevet anvendt til nedbringelse af det nye lån i Totalkredit, samtidig med, at ombytningsretten efter tinglysningslovens § 40, stk. 1, blev gjort gældende over for B som håndpanthaver i ejerpantebrevene.

Ankenævnet finder endvidere, at konsekvensen af, at den foretagne betaling til B var uberettiget, må være, at K's påstand tages til følge, således at P til K skal betale 697.876 kr. med tillæg af renter efter renteloven fra den 19. januar 2007.

Nævnet har ikke taget stilling til, om P herefter vil kunne gøre et krav gældende mod K med henvisning til berigelsesgrundsætningen eller på andet grundlag."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 29. marts 2007 i sag nr. 23/2007 (Erstatningsansvar for tab ved utilsigtet køb af aktier via Internetbaseret handelssystem)

Klageren K var kunde hos pengeinstituttet P og tilsluttet P's Internetbaserede handelssystem.

Den 23. januar 2007 ønskede K via handelssystemet at sælge 3.000 stk. Rovsing aktier limiteret til kurs 17,90. K indtastede ordren og klikkede på "placer ordre", hvorefter ordren straks blev gennemført ved tre handler om køb af i alt 3.000 stk. Rovsing aktier. 1.500 aktier blev købt til 17,8, mens 1.500 aktier blev købt til 17,9. K rettede straks telefonisk henvendelse til P om købet.

K og P aftalte herefter at placere to salgsordrer på hver 3.000 stk. Rovsing aktier limiteret til 17,90. Det fremgik, at P ved en fejl i systemet indlagde den ene ordre som en markedsordre i stedet for en limitordre, men at fejlen blev rettet ca. 16 sekunder efter. Handelssystemet opfattede kortvarigt, at K havde solgt 3.000 stk. aktier til en kurs på 17,90.

K oplyste at have solgt 3.000 stk. Rovsing aktier efterfølgende til kurs 16,30, hvorved K realiserede et tab på 4.650 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 4.650 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det fremgår, at handler med værdipapirer via P's handelssystem foregår således, at der efter aktivering af en handelsfunktion kan indtastes ordrer, der afgives med et klik på "placer ordre". Skærbilledet ved afgivelse af ordren er forudindstillet til køb. Ankenævnet finder, at det må anses for en fejl, at systemet ikke er indrettet således, at kunden efter indtastning af sin ordre skal bekræfte denne. Systemet giver derfor ikke tilstrækkelig sikkerhed mod fejlindtastninger som i den aktuelle sag.

Ankenævnet finder herefter, at P bør erstatte K's tab som følge af, at K's ordre om salg af 3.000 stk. Rovsing aktier utilsigtet blev placeret som en købsordre. "

P har meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 3. maj 2007 i sag nr.
24/2007 (Fejlagtig etablering af månedlig overførsel til tredjemandskonto)

Den 18. november 2004 anmodede klageren K pengeinstituttet P, hvor K var kunde, om at P overførte et beløb på 2.447 kr. til en konto tilhørende T.

I forbindelse med P's gennemførelse af betalingen oprettede P en fast månedlig overførsel således, at der hver den sidste bankdag i måneden, første gang den 30. november 2004, blev overført 2.447 kr. til T's konto.

K oplyste om baggrunden for betalingen, at han arbejdede med social truede unge, som han søgte placeret i lejligheder. Lejlighederne var som oftest fremlejede. Det var hans arbejdsgivers hovedkontor, der sørgede for den månedlige huslejebetaling, men i nogle tilfælde udlagde han første månedlige leje i forbindelse med at have fundet lejemålene. Hans konto hos P blev alene brugt i forbindelse hermed.

Af sagen fremgik, at der i perioden fra 30. november 2004 til udgangen af marts 2006 blev foretaget 15 overførsler á 2.447 kr. til T's konto.

I september 2006 rettede K henvendelse til P med anmodning om tilbageførsel af overførslerne. P afslog K's anmodning.

Det fremgik, at overførslen foretaget den 30. november 2004 var anført på kontoudskrift fremsendt til K den 21. december 2004. Overførslerne ultimo december 2004 og januar 2005 var ikke gennemført som følge af overtræk på K's konto. Overførslen foretaget 28. februar 2005 fremgik af kontoudskrift fremsendt 14. marts 2005, som tillige tjente som påmindelse/rykker til K med anmodning om inddækning af et overtræk på ca. 10.000 kr. De efterfølgende overførsler fremgik af kontoudtog fremsendt 2. juni 2005, 4. september 2005, 1. december 2005, 16. marts 2006 og 13. august 2006. Kontoudskrifterne var på 4-6 sider og omfattede et stort antal ind- og udbetalinger.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre overførslerne svarende til 36.705 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet lægger til grund, at det beroede på en fejl fra P's side, at der i november 1994 blev etableret en fast månedlig overførsel på 2.447 kr. fra K's konto til T's konto.

Ved vurderingen af K's forhold må det tages i betragtning, at de kontoudskrifter, som blev fremsendt til K, omfattede et stort antal ind- og udbetalinger. Ankenævnet finder

imidlertid, at K har udvist en egenskyld, som fritager P for videre ansvar, ved ikke at have opdaget fejlen senest ved en nærmere gennemgang af kontoudskriften af 14. marts 2005, som viste, at kontoen var i overtræk. Det må antages, at betalingerne den 31. marts 2005 og senere i så fald ville være blevet forhindret.

Ankenævnet finder herefter, at klagen delvis bør tages til følge, således at det pålægges P at godtgøre K betalingerne foretaget den 30. november 2004 og den 28. februar 2005."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 30. august 2007 i sag nr. 59/2007 (Indsigelse mod tilbageførsel af aktiekøb, som ved en fejl fra pengeinstituttets side var gennemført for 50.000 stk. i stedet for 50.000 kr.)

K, der var kunde hos pengeinstituttet P, anmodede den 11. december 2006 P om køb af for 50.000 kr. aktie i selskabet Rovsing.

Ved en fejl fra P's side blev der gennemført et køb på 50.000 stk. Rovsing aktier til en kurs 19,558, svarende til en kursværdi på 977.900 kr.

K blev opmærksom på handelen om aftenen den 11. december 2006 og kontaktede den følgende dag P's medarbejder A telefonisk.

Ifølge K anmodede han ved samtalen med A om, at købet blev fastholdt samt om et kortvarigt lån på ca. 1 mio. kr., idet de købte aktier straks skulle sælges. A meddelte ifølge K, at dette sagtens kunne lade sig gøre. Ifølge P havde A meddelt, at fejlen ved handelen skulle rettes, hvorfor A tilbød at kontakte P's centrale afdeling for en afklaring. Der blev drøftet et lån på 1 mio. kr., men dette blev ikke bevilget af A.

Ved en ny telefonsamtale ca. 30 min. efter meddelte A K, at handelen ville blive standset og rettet til den faktisk afgivne ordre, hvilket herefter skete.

Ved nota af 13. december 2006 afregnede P K's salg af 2.500 stk. Rovsing aktier til kurs 25,76.

K rejste efterfølgende krav om, at P skulle stille ham svarende til, at han den 11. december 2006 havde købt yderligere 47.500 Rovsing aktier til kurs 19,558 og solgt til kurs 25,76. P afviste kravet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle stille ham svarende til, at alle 50.000 stk. Rovsing aktier var blevet solgt den 12. december 2006 som tilhørende ham.

P nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært afvisning.

Ankenævnet tog P's frifindelsespåstand til følge med disse bemærkninger:

"Den 11. december 2006 anmodede K en medarbejder A i P's Viborg Afdeling om køb af for 50.000 kr. aktier i Rovsing A/S. Ved en fejl fra A's side blev der i stedet gennemført et køb af 50.000 stk. aktier i Rovsing A/S til kurs 19,558 svarende til en kursværdi på 977.900 kr. Da K den følgende dag gjorde A opmærksom på fejlen, var P berettiget til at korrigere fejlen som sket, jf. aftalelovens § 32, stk. 1.

K havde således ikke krav på at få mulighed for at vedstå den fejlagtige handel, og Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at A har givet K bindende tilsagn herom, herunder om, at P ville indrømme K en kortvarig kredit på ca. 1 mio. kr. "

o – o – o

Kendelse afsagt den 11. juli 2007 i sag nr.

64/2007 (Værdipapirhandel, spørgsmål om B-post kunne anses for "almindelig post")

Efter anmodning fra klageren K gennemførte pengeinstituttet P den 29. juli 2005 K's ordre om salg af to obligationsposter til en værdi af i alt ca. 865.000 kr. P sendte med B-post nota om handlen til K.

Mandag den 1. august 2005 genfremsendte K ved telefaxskrivelse og i henhold til en telefonisk aftale med P ordren om salg af obligationerne. K anførte, at baggrunden var, at han hverken lørdag den 30. juli eller mandag den 1. august 2005 modtog bekræftelse om salg af obligationerne, og at P oplyste, at obligationerne ikke var solgt.

Den 2. august 2005 modtog K nota om salget den 29. juli 2005. Samme dag gav K via et børsrådgiverfirma ordre om køb af 1.000 stk. DSV-aktier, som blev gennemført den følgende dag til kurs 591.

K rejste krav om erstatning på 14.000 kr. over for P med henvisning til, at kursen på DSV-aktier den 3. august 2005 var steget 14 point i forhold til kursen den foregående dag. P afviste K's krav.

Af P's almindelige forretningsbetingelser fremgik bl.a., at kunder hos P ville modtage alle meddelelser, kontoudskrifter, årsopgørelser og notaer mv. som elektronisk post leveret i e-Boks. Var kunden ikke tilsluttet netbank, ville udskrifter mv. blive "sendt med almindelig post".

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 14.000 kr., subsidiært et mindre beløb og mere subsidiært godtgøre sagsomkostninger på 150 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at det som anført af K må lægges til grund, at P ved K's telefoniske henvendelse den 1. august 2005 fejlagtigt meddelte ham, at salgsordren vedrørende hans obligationer ikke var blevet gennemført, hvilket understøttes af de konkrete omstændigheder, herunder K's telefaxskrivelse af 1. august 2005."

Flertallet udtalte herefter:

"P har i sine almindelige forretningsbetingelser anført, at alternativet til underretning via e-Boks er, at udskrifter sendes med "almindelig post". I betragtning af, at underretning via e-Boks sker øjeblikkeligt, finder vi, at det burde have fremgået udtrykkeligt, hvis P vil forbeholde sig at sende notaer vedrørende gennemførte værdipapirhandler med B-post, der ifølge Post Danmarks hjemmeside benævnes "Økonomibrev". I mangel af en sådan angivelse i forretningsbetingelserne finder vi, at K berettiget kunne lægge til grund, at P ville have sendt handelsnotaen vedrørende salget af obligationerne med det, som Post Danmark benævner "standardbrev" (af K benævnt "A-post"), således at han havde mulighed for at modtage denne uden unødigt forsinkelse.

Vi finder herefter, at det skyldes fejl hos P, at K den 1. august 2005 ikke var eller blev klar over, at ordren om salget af obligationerne var blevet gennemført den 29. juli 2005. Det må endvidere lægges til grund, at K's manglende kendskab til salget var årsag til, at hans køb af DSV-aktier blev en dag forsinket.

Vi finder imidlertid ikke, at det kan pålægges P at betale en erstatning svarende til det kurstab, som K blev påført som følge af forsinkelsen, idet der ikke var tale om en påregnelig følge af P's fejl. Vi finder heller ikke, at det på andet grundlag kan pålægges P at betale en erstatning eller en godtgørelse til K.

Vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge.

Da K's påstand hverken helt eller delvist tages til følge, refunderes klagegebyret på 150 kr. ikke, jf. Ankenævnets vedtægter § 16, stk. 1, 2. pkt."

Mindretallet udtalte:

"P har i sine almindelige forretningsbetingelser anført, at alternativet til underretning via e-Boks er, at udskrifter sendes med "almindelig post", hvilket efter vores opfattelse må forstås som pr. brev.

Vi finder derfor ikke, at K med rette kunne lægge til grund, at brevforsendelsen nødvendigvis ville ske via Post Danmarks A-post. Derfor stemmer også vi for, at klagen ikke tages til følge.

Vi er i øvrigt enige med flertallet i, at det tab, K mener at have lidt, ikke er en påregnelig følge af den fremsendelsesmåde, P har valgt.”

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 24. maj 2007 i sag nr.
72/2007 (Tilbagesøgning af et for stort overført beløb)

Den 15. december 2006 overførte pengeinstituttet 50.000 kr. til klageren K's konto i et andet pengeinstitut. Det overførte beløb skulle rettelig have været på 5.000 kr. K hævede straks beløbet.

Af sagen fremgik, at K's fætter F, der var bosiddende i Australien, havde anmodet P om at overføre 5.000 kr. til K. K oplyste under sagen, at hun i mange år havde taget sig af F's far, som var enkemand. I forbindelse med salget af F's fars faste ejendom, medvirkede hun til fremvisning af ejendommen, som ved et salg primo 2006 havde indbragt 1,9 mio. kr. Ved hans død havde K sørget for begravelsen.

Efter modtagelsen af beløbet på 50.000 kr. sendte K pr. e-mail et brev til F, hvoraf bl.a. fremgik: ”Tusind tak – jeg er helt svimmel af glæde.”

Efter at F medio januar 2007 havde kontaktet P om det for meget overførte beløb, rettede P henvendelse til K's pengeinstitut, som ved skrivelse af 6. februar 2007 kontaktede K.

Den 16. februar 2007 anmodede P K om inden 14 dage at tilbagebetale 45.000 kr., idet P ellers så sig nødsaget til at overdrage sagen til retslig inkasso.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle nedsætte sit krav. K anførte, at da P henvendte sig til hende om overførslen, havde hun forbrugt 25.000 kr. af de 50.000 kr. til at holde jul og nytår for, til gaver og selskaber herunder en fødselsdagsfest.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

”Indledningsvis bemærkes, at Ankenævnet ikke finder, at K på baggrund af sin tilkendegivelse i februar 2007 til P, om at hun ville betale 45.000 kr. i 2 rater, er afskåret fra nu at gøre indsigelse mod kravet.

Ankenævnet finder, at K ved modtagelsen af beløbet på 50.000 kr. den 15. december 2006 var i god tro med hensyn til, at beløbet rettelig tilkom hende. Ankenævnet bemærker herved navnlig, at beløbet størrelsesmæssigt ikke stod i åbenbart misfor-

hold til, hvad F kunne tænkes at ville give K som gave i forhold til, at K i mange år havde taget sig af F's far og det fremkomne provenu ved salg af faderens faste ejendom.

Det beroede på en fejl hos P, at K modtog 45.000 kr. mere, end hun faktisk var berettiget til, og Ankenævnet finder, at P er nærmest til at bære ansvaret for den vildfarelse, som K blev bragt i, og som medførte, at hun forbrugte 25.000 kr. til gaver og fornøjelser, som hun ellers ikke ville have haft råd til. Ankenævnet finder herefter, at P skal nedsætte sit krav mod K til 25.000 kr.”

o – o – o

Kendelse afsagt den 30. august 2007 i sag nr.
85/2007 (Afslag på frigivelse af indlånsmidler i opsigelsesperiode)

Klagerne K havde hos pengeinstituttet P en indlånskonto med tre måneders opsigelse.

Primo 2007 indestod der ca. 811.000 kr. på kontoen, hvis rente var 2,75 % p.a.

I februar 2007 anmodede K P om at overføre 500.000 kr. til to nyoprettede konti i et andet pengeinstitut. P afslog anmodningen med henvisning til opsigelsesvarslet.

Primo marts 2007 anmodede K om overførsel af engagementet fra P til et andet pengeinstitut. P overførte engagementet med undtagelse af indlånskontoen, hvis opsigelsesvarsel ikke var udløbet.

Af sagen fremgik, at K i februar 2006 havde indsat 1,1 mio. kr. på kontoen, og at der i perioden 22. februar - 22. december 2006 ved 14 transaktioner var hævet i alt ca. 375.000 kr.

K indbragte i marts 2007 sagen for Ankenævnet med påstand om, at P omgående overførte indestående til det nye pengeinstitut.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

”K's indlånskonto var oprettet med vilkår om 3 måneders opsigelse, hvilket K ikke kunne være ubekendt med. Den omstændighed, at P tidligere havde vist imødekommenhed ved at acceptere hævnings uden iagttagelse af opsigelsesvarslet, kan ikke bevirke, at opsigelsesvilkåret i det hele anses for bortfaldet. Ankenævnet finder derfor, at P var berettiget til at forlange varslet iagttaget i forbindelse med K's anmodning

om overførsel af en væsentlig del af indeståendet, henholdsvis hele indeståendet, til et andet pengeinstitut.

Det bemærkes, at P heller ikke var forpligtet til at tilbyde, at der kunne ses bort fra opsigelsesvarslet mod betaling af en rentedekort."

o – o – o

Kendelse afsagt den 30. august 2007 i sag nr. 87/2007 (Spørgsmål om gebyr for påførsel af påtegning om transport til pantebrevsdebitor)

Klageren K havde i 2004 udstedt et pantebrev på 285.000 kr. med pant i en fast ejendom til finansieringsselskabet F, der var ejet af et pengeinstitut. Pantebrevet, hvis rente var 7,5 % p.a., kunne af debitor opsiges med et varsel på 90 dage til kurs 102. Under særlige bestemmelser var anført bestemmelser om erlæggelse af ejerskiftegebyr samt kreditors gebyr for behandling af respekt- og rykningspåtegninger.

I september 2006 underskrev K fuldmagt til finansieringsselskabet Ø, hvorefter Ø kunne indfri og modtage pantebrevet på 285.000 kr. Det fremgik, at pantebrevets rente herefter skulle ændres til 7 % p.a.

I forbindelse med at Ø beregnede indfrielsesbeløbet vedrørende pantebrevet, anførte Ø over for F, at det var forudsat, at det indfrie pantebrev blev fremsendt til Ø tilligemed en allonge i underskrevet stand fra F's side. Af allongen fremgik, at pantebrevet blev tiltransporteret og overdraget til K.

Primo januar 2007 meddelte F, at pantebrevets restgæld var indfriet, men at såfremt K ønskede pantebrevet tiltransporteret, var F's gebyr herfor 1 % af restgælden, svarende til 2.850,28 kr. Pantebrevet kunne til enhver tid udleveres i kvitteret stand.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F skulle udlevere pantebrevet med transportpåtegning i form af en af F underskrevet allonge til pantebrevet principalt gebyrfrit, subsidiært mod betaling af et mindre gebyr end 2.850,28 kr.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's principale påstand til følge med disse bemærkninger:

"K har indfriet pantebrevet til F i overensstemmelse med pantebrevets opsigelsesbestemmelse, herunder om betaling af kurs 102, og efter gældsbrevslovens § 21, stk. 1, har K herefter krav på, at pantebrevet udleveres, og at F på pantebrevet eller på en allonge til pantebrevet underskriver en kvittering for indfrielse.

K har anmodet om, at F i stedet for at give en kvittering underskriver en allonge til pantebrevet om transport af dette til K. Ankenævnet finder, at F efter almindelige

retsprincipper har pligt til at efterkomme denne anmodning, idet F ikke har nogen saglig og loyal interesse i at modsætte sig denne afvigelse fra den lovbestemte pligt, jf. herved Gangsted-Rasmussen i U 1960 B s. 263 ff.

Ankenævnet finder endvidere, at et krav om, at en pantebrevsdebitor skal betale gebyr for indfrielse af restgælden i henhold til pantebrevet i hvert fald må forudsætte, at kravet har klar hjemmel i parternes aftale, og at dette gælder, hvad enten kreditor anmodes om at afgive kvittering eller anmodes om at afgive transportpåtegning. Det foreliggende pantebrev indeholder bestemmelser om, at der kræves gebyr ved ejerskifte og i forbindelse med behandling af rykningsanmodninger, men indeholder ingen bestemmelse om gebyr for kvitterings- eller transportpåtegninger.

Ankenævnet tager herefter K's principale påstand til følge som nedenfor bestemt."

I kendelsen konklusion blev F pålagt inden fire uger gebyrfrit at underskrive allonge til det udstedte pantebrev om transport af pantebrevet til K og fremsende pantebrev og allonge til K.

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 16. oktober 2007 i sag nr.
110/2007 (Krav i henhold til frivilligt forlig anset for bortfaldet ved passivitet)

Klageren K underskrev i 1992 et frivilligt forlig om en gæld på 8.728,13 kr. til stormagasinet M.

Af en kontoopgørelse af 15. marts 1993 fra M fremgik, at saldoen var 0 kr.; et beløb på 8.315,63 kr. var kontoret med teksten "Afskrevet som tabt".

I forbindelse med at K i 1995 via sin advokat etablerede en kreditorordning, rettede advokaten skriftlig henvendelse til M og anførte, at han på baggrund af kontoudtoget af 15. marts 1993 ikke ville lade M's tilgodehavende indgå i kreditorordningen. Såfremt M fastholdt kravet, tilskyndede advokaten M til at udtage stævning mod K, ligesom advokaten anmodede om M's reaktion inden to uger. Efter det oplyste reagerede M ikke.

M overdrog i november 2003 kravet mod K til et datterselskab af finansieringsselskabet F, der var ejet af et pengeinstitut.

I marts 2007 rettede F henvendelse til K med krav om betaling af 8.728,13 kr. K afviste at betale.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F principalt skulle anerkende, at K intet skyldte i henhold til forliget af 1. juli 1992, subsidiært dokumentere, hvilke poster der indgik i beløbet.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's principale påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at der, efter at M havde modtaget skrivelsen af 31. marts 1995 med dennes omtale af kontoudtoget af 15. marts 1993, forelå en sådan særlig situation, at M, hvis man ønskede at fastholde kravet mod K inden rimelig tid måtte give meddelelse herom, uanset at K ved forliget af 1. juli 1992 havde anerkendt gælden. Dette skete ikke. Kravet mod K må herefter anses for bortfaldet ved passivitet fra M, hvorved bemærkes, at F's datterselskab efter gældsbrevslovens § 27 ikke stilles bedre end M."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 16. oktober 2007 i sag nr.

133/2007 (Indsigelse mod krav i henhold til frivilligt forlig indgået i 1987, rentesats i frivilligt forlig nedsat)

Klageren K underskrev i august 1986 en kontrakt med stormagasinet M om et køb for 1.874 kr. med en udbetaling på 157 kr. Restkøbesummen på 1.717 kr. skulle afvikles med 11 månedlige ydelser på 157 kr. første gang den 1. oktober 1986. Kreditforholdet var rente- og gebyrfrit de første 12 måneder.

Den 17. marts 1987 underskrev K et frivilligt forlig, hvorefter han erkendte at skyldte M 1.800,30 kr. med tillæg af omkostninger på 380,05 kr. i alt 2.180,35 kr. Hovedstolen på 1.800,30 kr. skulle forrentes fra den 9. marts 1987 med 12 % p.a.

I 2003 blev kravet mod K overdraget til F, der er et finansieringsselskab ejet af et pengeinstitut.

F anmodede i marts 2007 K om at betale gælden opgjort til 4.737,45 kr. (1.800,30 kr. + renter 12 % p.a. 2.557,10 kr. + omkostninger 380,05 kr.).

K indbragte sagen for Ankenævnet. Under sagens forberedelse nedsatte F rentekravet til 1.080,19 kr., idet F frafaldt at beregne sig renters rente. Det samlede krav udgjorde herefter 3.260,54 kr.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at F skulle frafalde kravet.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ved det frivillige forlig af 17. marts 1987 erkendte K at skyldte 2.180,35 kr. med tillæg af renter 12 % p.a. af "hovedstolen" på 1.800,30 kr. fra den 9. marts 1987.

Det findes ikke godtgjort, at K har indfriet gælden.

K blev mindet om gælden ved F's skrivelse af 2. marts 2007, og kravet er derfor ikke forældet i medfør af bestemmelsen i Danske Lovs 5-14-4 om 20-årig forældelse. F har i overensstemmelse hermed under sagen frafaldet at beregne sig renters rente.

Sammenholdt med forældelsesreglerne kan den forløbne tid ikke i sig selv begrunde, at kravet skulle være fortabt ved passivitet. Ankenævnet finder endvidere ikke, at K er blevet bibragt en forventning om, at fordringen ikke ville blive gjort gældende.

Den månedlige ydelse i henhold til den købekontrakt, som K underskrev den 22. august 1986, var på 157 kr. I det frivillige forlig var hovedstolen som anført angivet til 1.800,30 kr. Det er derfor en nærliggende antagelse, at der i dette beløb er indeholdt et rentebeløb. Ankenævnet kan ikke konstatere, hvorledes dette rentebeløb er beregnet, men bemærker, at da den kredit, som var indrømmet K, var rentefri, kunne F højst beregne rente ved forsinket betaling på grundlag af en rentesats, der svarer til den til enhver tid gældende officielle diskonto med et tillæg på 6 pct., jf. rentelovens § 6 og § 7, stk. 1 og 2, sammenholdt med dagældende § 5 og lov nr. 618 af 19. december 1984.

Denne begrænsning af rentesatsen i tilfælde af forsinket betaling gjaldt også efter oprettelsen af det frivillige forlig.

Med virkning fra den 1. januar 1991 blev det tillæg, som kunne beregnes til diskontoen, fastsat til 5 pct., jf. bekendtgørelse nr. 896 af 21. december 1990. Det er ved Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2003 side 776 fastslået, at denne rentesats fortsat finder anvendelse på fordringer, der forfaldt forud for den 1. august 2002, hvor der, jf. lov nr. 379 af 6. juni 2002, med virkning for fordringer, der forfaldt denne dato eller senere, blev gennemført en forhøjelse af rentelovens sats for rente i tilfælde af forsinket betaling.

Som følge heraf skal F regulere det beløb, hvoraf der skal beregnes morarente for de seneste fem år, således, at K's restance alene tillægges rente med den til enhver tid gældende diskonto med tillæg af 6 pct., og at det således fremkomne beløb tillægges rente i fem år med en sats, der svarer til den enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på 5 pct."

Kendelse afsagt den 13. november 2007 i sag nr. 138/2007 (Indsigelse mod inkassoomkostninger samt spørgsmål om tilknyttet forsikringsdækning mod arbejdsløshed)

I december 2000 ydede pengeinstituttet P klageren K og dennes samlever S en kredit med et maksimum på 25.000 kr. gældende indtil videre. Afvikling skulle ske med en månedlig ydelse svarende til 2 % af den til enhver tid værende saldo, dog minimum 150 kr. I tilknytning til kreditten oprettede K og S en aftale om "Xtra Tryghed", der var en forsikringsordning vedrørende betaling af ydelser i tilfælde af bl.a. låntagers ufrivillige arbejdsløshed. Ordningen blev tegnet i forsikringsselskabet G.

I december 2001 og januar 2002 debiterede P kreditten for tre rykkergebyrer à 100 kr. Det fremgik, at P fra januar 2002 igen modtog månedlige ydelser, men ved en fejl fortsatte med fremsendelse af rykkerskrivelser og debitering af rykkergebyrer. Debitorernes betalinger til kreditten skete regelmæssigt frem til ultimo februar 2005.

P blev ultimo maj 2006 opmærksom på fejldebiteringen af rykkergebyrerne, og restgælden blev herefter nedskrevet fra 26.083,10 kr. til 14.846,58 kr. med virkning fra 15. oktober 2005. Den 2. oktober 2005 var debiteret et inkassogebyr på 100 kr. i forbindelse med sagens overgivelse til inkasso ved et inkassofirma.

Ved skrivelse af 1. juni 2006 meddelte inkassofirmaet K, at såfremt gælden, der samme dag blev opgjort til 17.685,41 kr., ikke blev modtaget inden fem dage, ville sagen overgå til advokat med henblik på retslig inkasso.

Den 11. juli 2006 meddelte P's advokat klageren, at sagen ville blive indbragt for retten. Kravet blev opgjort til 14.846,58 kr. med tillæg af renter fra 15. oktober 2005 samt omkostninger eller i alt 17.833,88 kr.

Den 10. august 2006 indgav P's advokat betalingspåkrav efter retsplejelovens kapitel 44 a. K fremsatte indsigelse mod betalingspåkravet, hvorefter sagen overgik til behandling ved civilretten. I april 2007 blev sagen forelagt for Ankenævnet.

K's påstand for Ankenævnet var ifølge klageskemaet "Ikke at skulle betale sagsomkostninger samt have fratrukket afdrag siden jeg blev arbejdsløs ved at gøre brug af den tegnede forsikring".

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"P har gennem en lang periode uberettiget debiteret K's og dennes tidligere samlevers kredit med et stort antal rykkergebyrer. Fejlen blev først rettet i maj 2006, efter at P's krav var overgivet til inkasso i oktober 2005, idet restgælden pr. 15. oktober 2005 blev nedsat fra 26.082,10 kr. til 14.846,58 kr.

Ankenævnet finder, at det under disse omstændigheder ikke kan pålægges K at betale inkassoomkostninger. Ankenævnet finder endvidere, at P som konsekvens af den begåede fejl skal tilbyde K, at restgælden, som herefter udgør 14.846,58 kr. med tillæg af renter fra den 15. oktober 2005, kan afvikles i overensstemmelse med vilkårene i kreditaftalen af 20. december 2000.

Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at K forud for afgivelsen af svarskriftet i oktober 2006 har tilkendegivet over for P, at hun ønskede at gøre brug af forsikringen vedrørende arbejdsløshed. K's krav om, at hun skal stilles, som om der var blevet betalt ydelser af forsikringsselskabet i henhold til forsikringen, tages derfor ikke til følge. Nævnet kan ikke på det foreliggende grundlag tage stilling til, hvorvidt K vil kunne gøre brug af forsikringen i forbindelse med en fremtidig afvikling af kreditten."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 30. august 2007 i sag nr.

161/2007 (Spørgsmål om tavshedspligt med hensyn til indløseres identitet ved indløsning af krydset check)

Klageren K optog i august 2006 et lån i et finansieringsselskab, som den 15. august 2006 udstedte en krydset check på 174.247 kr. til K. Checken blev samme dag indløst i pengeinstituttet P's afdeling i den by, hvor finansieringsselskabet var beliggende.

K anførte, at hun aldrig havde modtaget checken.

P anførte, at checken, der fremtrådte som endosseret af K, blev præsenteret af en person A, der var kunde hos P, og at checkbeløbet blev indsat på en konto tilhørende en anden af P's kunder, B. K oplyste videre, at hun ved optagelsen af lånet i finansieringsselskabet skulle have udbetalt et restbeløb på 324.247 kr. Da hun ikke modtog beløbet, kontaktede hun finansieringsselskabet, som oplyste, at der var udstedt to checks på henholdsvis 150.000 kr. og 174.247 kr.

Af en kopi af checken på 174.247 kr. fremgik, at K's navn var anført på bagsiden tillige med P's stempel.

K anmodede P om at udbetale checkbeløbet, hvilket P afslog. P afslog også en anmodning fra K om at få oplyst A's og B's identitet. P anbefalede K at anmelde forholdet til politiet, hvis K ønskede at få forfølge sagen yderligere.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 174.247 kr. med tillæg af procesrente fra den 15. august 2006, subsidiært oplyse identiteten på de personer, der havde været involveret ved indløsningen af checken.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Den person, fra hvem P erhvervede den til K udstedte krydsede check, fremtrådte som retmæssig checkindehaver ved en uafbrudt række af endossementer, og såvel den person, som indløste checken, som den person, på hvis konto checkbeløbet blev indsat, var efter det oplyste kunde hos P.

Herefter, og da der efter det foreliggende heller ikke er grundlag for at fastslå, at P vidste, at de pågældende manglede ret til at råde over checken, eller har udvist grov uagtsomhed i forbindelse med indløsningen, tages K's betalingspåstand ikke til følge, jf. checklovens § 21 sammenholdt med §§ 19 og 38.

Ankenævnet finder, at K som den, til hvem checken var udstedt, har krav på at få oplyst identiteten på den person, som præsenterede checken til indløsning, og den person, på hvis konto checkbeløbet blev indsat, således at hun dels får mulighed for at kontrollere rigtigheden af P's oplysning om, at disse personer er kunder hos P, dels får mulighed for at rette et eventuelt krav mod dem. P kan således efter Ankenævnets opfattelse ikke med rette påberåbe sig tavshedspligten efter § 117 i lov om finansiel virksomhed i den foreliggende situation, ligesom P efter Ankenævnets opfattelse ikke kan afvise at give K de omhandlede oplysninger med henvisning til, at hun ikke har indgivet politianmeldelse.

Det bemærkes, at Ankenævnet ikke har taget stilling til, om K, der efter det oplyste aldrig har modtaget checken, måtte kunne gøre et krav gældende mod checkudstederen."

P har meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

o – o – o

Kendelse afsagt den 11. december 2007 i sag nr.

187/2007 (Spørgsmål om provenu fra ejerpantebrev primært skulle afskrives på gæld, for hvilken håndpantsetter kautionerede)

I maj 1997 ydede pengeinstituttet P klageren K's ægtefælle M et boliglån på 195.000 kr. K underskrev samtidig erklæring om selvskyldnerkaution, hvorefter K indestod P for opfyldelse af enhver forpligtelse som M havde eller måtte få over for P vedrørende boliglånet samt en kredit på 10.000 kr. K og M håndpantsette samtidig et ejerpantebrev på 500.000 kr. med pant i deres bolig til sikkerhed for boliglånet, M's kredit på 10.000 kr. samt en fælles boligkredit på 25.000 kr.

I juni 2004 blev ejerpantebrevet forhøjet til 800.000 kr., og K og M underskrev ny pantsætningserklæring, hvorefter ejerpantebrevet tillige blev pantsat til sikkerhed for bl.a. M's erhvervskonto på 2 mio. kr.

M's bo blev efterfølgende taget under konkursbehandling i hvilken forbindelse den pantsatte ejendom blev solgt. P modtog ved salget ca. 352.000 kr., som blev afskrevet på M's erhvervskonto. P afkrævede efterfølgende K boliglånets restgæld opgjort i januar 2007 til ca. 150.000 kr. K protesterede herimod.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at hun var frigjort for kautionsforpligtelsen for boliglånet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"K's kautionserklæring af 22. maj 1997 omfatter et boliglån på 195.000 kr., som K's ægtefælle M samtidig optog hos P, samt en kredit på 10.000 kr. til M. Samtidig pantsatte K og M et ejerpantebrev på 500.000 kr. med pant i den ejendom, som tjente som deres bolig, og som de ejede i fællesskab, til sikkerhed for boliglånet, kreditten til M og en fælles boligkredit på 25.000 kr.

Efter at ejerpantebrevet var blevet forhøjet til 800.000 kr. underskrev K og M den 8. juni 2004 en ny håndpantsætningserklæring, hvorefter ejerpantebrevet tillige blev pantsat til sikkerhed for M's betydelige erhvervsmæssige engagement, herunder en erhvervskonto på 2 mio. kr."

Flertallet udtalte herefter:

"Vi finder, at K, der som nævnt var medejer af ejendommen, under de nævnte omstændigheder ved underskrivelsen af håndpantsætningserklæringen af 8. juni 2004 med føje kunne forudsætte, at ejerpantebrevet eller i hvert fald halvdelen af dets værdi primært var stillet til sikkerhed for den gæld, for hvilken hun hæftede, dvs. for boliglånet og boligkreditten, hvis restgæld på dette tidspunkt var henholdsvis ca. 137.000 kr. og ca. 10.000 kr.

Ved salget af ejendommen opnåede P i henhold til ejerpantebrevet et provenu på ca. 350.000 kr., og efter det anførte finder vi, at P i forhold til K var uberettiget til i det hele at anvende dette provenu til afskrivning på M's erhvervskonto. Da det må lægges til grund, at halvdelen af provenuet var tilstrækkeligt til at dække den gæld, for hvilken K hæftede, herunder boliglånet, stemmer vi for at tage K's påstand til følge."

Mindretallet udtalte:

"Det fremgår tydeligt af håndpantsætningens ordlyd, at P har sikkerhed for de nærmere specificerede forpligtelser, som såvel K som M har over for P. Endvidere fremgår at P, hvis ikke andet er oplyst fra pantsætter, frit kan bestemme, på hvilken af de

sikrede faciliteter en indbetaling skal anvendes. Vi finder derfor, at P i henhold til den indgåede pantsætningsaftale har været berettiget til at anvende provenuet fra det pantsatte ejerpandebrev som sket, idet vi ikke finder det godtgjort, at der blev indgået en aftale om, at provenuet primært skulle anvendes til indfrielse af boliglånet.

Vi stemmer derfor for, at klagen ikke skal tages til følge. ”

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 13. november 2007 i sag nr.

195/2007 (Spørgsmål om afbrydelse af forældelsesfristen på 20 år kunne anses for sket ved debtors betaling af ydelse)

Den 29. januar 1986 underskrev klageren K et gældsbevis vedrørende et lån på 80.000 kr. ydet af pengeinstituttet P. Afvikling skulle ske med en månedlig ydelse på 1.850 kr. fra udgangen af februar 1986. Ydelser skulle hæves på K's konto -376 hos P.

Låneydelserne blev overført til lånet frem til og med 29. maj 1987, hvorved lånets saldo blev nedbragt til 62.411,57 kr.

Af kontoudtog for konto -376 for perioden 2. januar - 21. august 1987 fremgik en negativ saldo for hele perioden. Kontoudskrifterne var adresseret til K's ægtefælle M, der havde kautioneret for lånet. I perioden frem til udgangen af juni 1987 var der anført en adresse i Danmark, mens der på en kontoudskrift fra 21. august 1987 var anført, at kunden var udvandret.

Af en kontoudskrift for lånet vedrørende kalenderåret 1987 fremgik, at K's adresse var ukendt.

I september 1988 anmodede P en advokat om at inddrive tilgodehavendet hos K og M på en angiven adresse i Holland. Efter at advokaten i marts 1989 havde meddelt P, at danske gældsbeviser ikke i Holland kunne danne grundlag for fuldbyrdelsen uden forudgående dom, blev sagen afsluttet hos advokaten.

Ved skrivelse af 11. oktober 2006 rettede P henvendelse til K, der nu havde bopæl i Danmark, med anmodning om betaling af gælden. K protesterede med henvisning til, at K fandt kravet forældet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at fordringen i henhold til gældsbeviset af 29. januar 1986 ikke bestod.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"P's krav mod K i henhold til gælds brevet af 29. januar 1986 er for så vidt angår hovedstolen omfattet af forældelsesfristen på 20 år efter Danske Lovs 5-14-4. Fristen regnes fra kravets stiftelse, og forældelse afbrydes ved, at kreditor påminder debitor om fordringen, eller ved debtors erkendelse af gælden. P gjorde kravet gældende ved skrivelsen af 11. oktober 2006.

Det er ikke godtgjort, at K efter den 11. oktober 1986 har modtaget kontoudskrifter eller årsopgørelser vedrørende lånet, eller at P på anden måde har afbrudt forældelsen ved påmindelse.

Den månedlige ydelse på 1.850 kr. skulle efter aftalen i gælds brevet debiteres P's og M's budgetkonto, hvilket skete i tiden indtil den 29. maj 1987. Restgældens størrelse fremgik ikke af den månedlige ydelse, der omfattede såvel renter som afdrag, og det må som nævnt lægges til grund, at K heller ikke har modtaget kontoudtog eller andet, hvoraf lånets restgæld fremgik. I hvert fald under disse omstændigheder finder Ankenævnet det ikke godtgjort, at K har erkendt gælden, herunder dennes størrelse, ved ikke at gøre indsigelse mod overførslerne af låneydelserne fra budgetkontoen.

Efter det anførte er P's krav på lånets hovedstol forældet efter Danske Lov 5-14-4. Som følge heraf er også alle krav på renter forældet, selv om de ikke selvstændigt måtte være forældet efter forældelsesloven af 1908."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 28. december 2007 i sag nr. 221/2007 (Indløsning af check, disposition i tillid til pengeinstituts oplysning i forbindelse med indløsningen)

I forbindelse med at klageren K solgte sin bil til en englænder for 7.500 GBP modtog K en udenlandsk check på 9.000 GBP svarende til købesummen med tillæg af 1.500 GBP til dækning af shippingomkostninger.

Den 7. august 2006 indløste K checken hos pengeinstituttet P svarende til et beløb på 99.222,81 kr.

Den 23. august 2006 oplyste P over for K, at checken ikke var falsk, og at der var dækning for checkbeløbet. K overførte herefter 1.379,99 GBP til en betalingsmodtager i England, for hvilket K betalte 16.195 kr.

P anmodede den 20. september 2006 K om at betale 100.117,27 kr. vedrørende checken som følge af, at denne var blevet tilbagekaldt og returneret.

K protesterede herimod med henvisning til, at checken var honoreret af trassatbanken, ligesom K oplyste, at bilen fortsat var i K's varetægt.

I december 2006 solgte K bilen for 56.000 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende ikke at have et krav mod ham vedrørende checken, subsidiært at han betalte salgssummen for bilen og mere subsidiært, at han betalte P's krav med fradrag af shippingomkostningerne.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Det lægges efter det foreliggende til grund, at P efter K's indløsning af checken på 9.000 GBP den 7. august 2007 ikke fik checken betalt af det engelske pengeinstitut, hos hvem checken skulle trækkes. P var derfor berettiget til at søge checkbeløbet tilbagebetalt hos K, der som endossent indestår for checkens betaling, jf. checklovens § 18.

Der forligger ikke oplysninger om, at checken var falsk, og Ankenævnet finder det derfor uforholdsmæssigt at tage stilling til, om P's oplysning til K om checkens ægthed var en tilsikring.

Ankenævnet finder, at P's oplysning til K om, at der var dækning for checkbeløbet, ikke kan betragtes som en tilsikring fra P's side.

Ankenævnet finder imidlertid, at P bør erstatte K's tab ved den disposition, som han foretog i tillid til P's oplysning. Ankenævnet finder derfor, at P skal nedsætte sit krav med beløbet på 16.195 kr., som K betalte for overførslen den 24. august 2006 via Western Union. Det forhold, at det ikke efterfølgende lykkedes K at sælge bilen til anden side for et beløb svarende den oprindelige salgspris på 7.500 GBP, kan ikke anses for en erstatningsberettiget følge.

Ankenævnet kan ikke tage stilling til, om betrukne pengeinstitut, der er et engelsk pengeinstitut, faktisk var berettiget at kræve checken returneret. En eventuel klage over betrukne pengeinstitut kan indgives til The Financial Ombudsman Service [adresseoplysninger].

Kendelse afsagt den 11. december 2007 i sag nr. 281/2007 (Spørgsmål om forældelse af krav i henhold til håndpantsetsætning af et ejer-pantebrev til sikkerhed for tredjemands gæld)

I maj 1986 håndpantset klageren K et ejerpantebrev på 180.000 kr. med pant i sin ejerlejlighed til sikkerhed for sin daværende ægtefælles M's gæld i henhold til en bestemt konto hos pengeinstituttet P.

I juni 1992 opnåede M gældssanering, og P modtog som dividende 15,40182 % af et tilgodehavende på 410.655,87 kr. Det fremgik, at K var anført som kreditor i forbindelse med gældssaneringen.

I 1993 gennemførte K en omprioritering af ejerlejligheden, og P accepterede i den forbindelse at rykke med ejerpantebrevet for omprioriteringslånet.

I 2007 solgte K ejerlejligheden. I denne forbindelse anmodede P i august 2007 om betaling om 180.000 kr. i henhold til det håndpantsette ejerpantebrev. K gjorde indsigelse mod kravet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle frafalde kravet om betaling af 180.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"P's krav mod K udspringer af aftalen af 12. maj 1986, hvorved K håndpantsette ejer-pantebrevet på 180.000 kr. til sikkerhed for M's gæld til P.

P's adgang til at gøre håndpantsetsætningen gældende forældes, hvis den underliggende fordring (M's restgæld) er forældet, jf. den 20-årige forældelse efter Danske Lovs 5-14-4. M's restgæld efter gældssaneringen må anses for anerkendt ved kendelsen om gældssanering i 1992, og er derfor ikke forældet. Selve håndpantssikkerheden efter ejerpantebrevet forældes derimod ikke, da ejerpantebrevet ikke bærer en fordring, der selvstændigt kan realiseres. Det har således ikke betydning for forældelsesspørgsmålet, at P først gjorde kravet gældende over for K ved skrivelsen af 17. august 2007, dvs. mere end 21 år efter håndpantsetsætningen fandt sted.

Ankenævnet lægger til grund, at K i hvert fald på gældssaneringstidspunktet i 1992 er gjort bekendt med misligholdelsen.

Den forløbne tid kan ikke i sig selv begrunde, at kravet er fortabt ved passivitet. Ankenævnet finder endvidere ikke, at K er blevet bibragt en forventning om, at kravet i henhold til håndpantsetsætningen ikke ville blive gjort gældende.

P's krav er derfor ikke forældet, ligesom der ikke i øvrigt foreligger omstændigheder, der kan medføre bortfald af kravet mod klageren".

76

0-0-0

Vedtægter for Pengeinstitutankenævnet

§ 1

Pengeinstitutankenævnet er oprettet af Bankforeningen, Sparekasseforeningen og Sammenslutningen Danske Andelskasser, og Forbrugerrådet. De tre finansielle organisationer benævnes i disse vedtægter som Finansrådet.

Nævnets kompetencer

§ 2

Stk. 1. Ankenævnet behandler klager over danske pengeinstitutter og deres henværende datterselskaber. Klager over grønlandske og færøske pengeinstitutter er ikke omfattet af Ankenævnets kompetence. Ankenævnet behandler ikke klager over danske pengeinstitutters fællesejede selskaber, som ikke har et direkte kundeforhold. Ankenævnet behandler endvidere klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter, herunder grønlandske og færøske. (De nævnte institutter og selskaber er i det følgende dækket af ordet "pengeinstitutter").

Stk. 2. Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold. Klager fra erhvervsdrivende kan behandles, såfremt klagen ikke adskiller sig væsentligt fra en klage vedrørende et privat kundeforhold.

Stk. 3. Klager fra erhvervsdrivende falder i øvrigt uden for Ankenævnets kompetence.

§ 3

Stk. 1. En klage kan angå samtlige omstændigheder i retsforholdet mellem parterne, herunder også omstændigheder, der er opstået, inden et egentligt kundeforhold etableres.

Stk. 2. Det er en betingelse for behandling af en klage, at klageren forgæves ved henvendelse har søgt at opnå en tilfredsstillende ordning med pengeinstituttet. Ankenævnet kan indlede behandling af en klagesag, såfremt pengeinstituttet har afvist klagen, eller der ikke forinden 5 uger fra modtagelsen af en klage er opnået forlig med klageren.

§ 4

Stk. 1. Uden for Ankenævnets kompetence falder sager, hvis behandling i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder eller andre anke- eller klagenævn.

Stk. 2. Afviser Ankenævnet i medfør af stk. 1 at behandle en klage, skal det oplyse klageren om den relevante myndighed eller det relevante anke- eller klagenævn.

§ 5

Stk. 1. Ankenævnet kan ikke behandle sager, som er afgjort ved endelig dom, gyldig bindende voldgift eller retsforlig eller sager, der kan forventes afgjort i forbindelse med en straffesag. En voldgiftskendelse er kun bindende, såfremt klageren forinden voldgiftssagen er blevet orienteret om muligheden for ankenævnsbehandling.

Stk. 2. Så længe en sag verserer for Ankenævnet, kan klagesagens parter ikke anlægge sag ved domstolene eller voldgiftsret om de af klagen omfattede spørgsmål.

§ 6

Er det utvivlsomt, at sagen ikke kan behandles af Ankenævnet i henhold til §§ 2-5, giver sekretariatet klageren meddelelse herom og begrundet over for klageren denne afgørelse. Klageren gøres samtidig opmærksom på, at afgørelsen vil kunne indbringes for Ankenævnet, hvilket sker ved sekretariatets foranstaltning, såfremt klageren fremsætter ønske herom.

§ 7

Stk. 1. Ankenævnet kan afvise sager, som på grund af deres principielle juridiske karakter, usikkerheden om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnet til behandling i Ankenævnet. Ankenævnets formand er bemyndiget til på nævnets vegne at afvise sager, som er åbenbare grundløse eller som ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet.

Stk. 2. En afvisning i henhold til stk. 1 skal ledsages af oplysning om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

Sekretariatets opgaver

§ 8

Stk. 1. Klager indgives skriftligt til Ankenævnets sekretariat. Ankenævnet kan foreskrive, at der benyttes en særlig blanket. Sekretariatet har i øvrigt til opgave at besvare skriftlige, telefoniske eller personlige henvendelser til Ankenævnet samt at forberede klagesagerne til Ankenævnet. Sekretariatet drager omsorg for sagens oplysning. Klageren skal i forbindelse med klagens indgivelse til Ankenævnet give samtykke til, at pengeinstituttet uanset tavshedspligt kan afgive oplysninger til Ankenævnet til brug for sagens behandling.

Stk. 2. Efter modtagelsen af klagen sender sekretariatet med anmodning om en udtalelse det pågældende pengeinstituts direktion en genpart af det modtagne materiale med undtagelse af det, som utvivlsomt er direktionen bekendt. Sekretariatet drager i

øvrigt omsorg for, at hver af parterne får kendskab til oplysninger fra modparten, som må anses at have betydning for sagens afgørelse, og til sagkyndige erklæringer eller udtalelser indhentet til brug for ankenævnetsbehandling.

Stk. 3. Hvis pengeinstituttet ikke inden 5 uger efter modtagelsen har fremsendt en udtalelse til Ankenævnet, kan sagen behandles på grundlag af klagerens materiale, medmindre sekretariatet på pengeinstituttets anmodning har forlænget fristen.

Stk. 4. Klageren kan til enhver tid tilbagekalde sin klage. Ankenævnetsbehandling bortfalder ligeledes, hvis pengeinstituttet under sagens behandling opfylder klagerens krav, eller der indgås forlig mellem parterne.

§ 9

Stk. 1. Ankenævnet kan i særlige tilfælde efter en parts anmodning eller af egen drift indkalde parterne til mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden oplyst lovligt forfald udebliver fra en sådan forhandling eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan Ankenævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis pengeinstituttet udebliver eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan sagen ligeledes behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 2. Ankenævnet kan på begæring af en part eller af egen drift indhente sagkyndige erklæringer eller udtalelser.

Information/offentliggørelse

§ 10

Stk. 1. Ankenævnets kendelser skal sendes til sagens parter inden 10 dage efter afgørelsen. Der gives normalt en frist på 4 uger til opfyldelse af kendelsen. Klageren orienteres samtidig om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser offentliggøres på Internettet og sendes endvidere til Finanstilsynet og Forbrugerstyrelsen – i alle tilfælde uden angivelse af klagers og eventuelle tredjemænds identitet. Ankenævnet kan i forbindelse med en sags afgørelse bestemme, at også pengeinstituttets identitet skal tilbageholdes, såfremt særlige forhold taler herfor. Ved offentliggørelsen angives, såfremt pengeinstituttet har afgivet meddelelse efter § 11, stk. 2. Ankenævnet kan i øvrigt fastsætte nærmere regler for offentliggørelsen.

Stk. 3. Ankenævnet udarbejder en årsberetning, der tilsendes Finanstilsynet og Forbrugerstyrelsen. Ved Ankenævnets omtale af kendelser anonymiseres disse i det i stk. 2 angivne omfang.

Stk. 4. Ankenævnets medlemmer, Forbrugerstyrelsen og sekretariatets medarbejdere har med undtagelse af oplysninger, der er offentligt tilgængelige, tavshedspligt om, hvad der fremkommer under ankenævnsbehandlingen.

§ 11

Stk. 1. Når Ankenævnet har truffet afgørelse i en klagesag, kan sagen af enhver af parterne – af pengeinstituttet dog med den i stk. 2 angivne begrænsning – indbringes for domstolene.

Stk. 2. Et pengeinstitut kan tilslutte sig Ankenævnet med den virkning, at det er bundet af Ankenævnets kendelser, medmindre det inden 4 uger efter Ankenævnets afsendelse af den enkelte kendelse skriftligt meddeler Ankenævnet, at det ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

Stk. 3. Et pengeinstitut, der har tilsluttet sig Ankenævnet i henhold til stk. 2, kan ved skriftlig opsigelse til Ankenævnets sekretariat udtræde heraf med et varsel på 6 måneder til et kalenderårs udløb.

Nævnets sammensætning

§ 12

Stk. 1. Finansrådet og Forbrugerrådet udpeger et af organisationerne nærmere fastsat antal ankenævnsmedlemmer. Organisationerne udpeger herudover formanden og op til to næstformænd, der alle skal opfylde betingelserne for udnævnelse til landsdommer.

Stk. 2. Hvad der i disse vedtægter bestemmes om formanden og dennes kompetence, finder tilsvarende anvendelse på næstformænd.

Stk. 3. Ankenævnets medlemmer udpeges for en 3-årig periode. Medlemmerne fratræder deres hverv med udgangen af det år, hvori de fylder 70 år.

Stk. 4. Organisationerne fastsætter Ankenævnets forretningsorden. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Til Ankenævnet knyttes et sekretariat. Sekretariatet skal være uafhængigt. Organisationerne ansætter sekretariatschefen.

§ 13

Stk. 1. Ved Ankenævnets behandling af den enkelte klagesag deltager formanden eller en næstformand og fire af de i § 12, stk. 1, nævnte medlemmer, således at forbrugerinteresser og pengeinstitutinteresser er ligeligt repræsenteret. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når der er mødt mindst én forbrugerrepræsentant og mindst én pengeinstitutepræsentant, uden at der herved ændres på antallet af stemmer, dvs. to forbrugerstemmer og to pengeinstitutstemmer.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser skal være skriftlige. Kendelserne skal være ledsaget af en begrundelse og skal underskrives af formanden. Hvis en afgørelse beror på en flertalsbeslutning, skal dette på mindretallets begæring anføres i afgørelsen, og mindretallet skal i kendelsen begrunde sin stilling.

Stk. 3. En repræsentant fra Forbrugerstyrelsen skal til enhver tid have adgang til uden stemmeret at deltage i møderne.

Stk. 4. Ankenævnet holder møde efter behov og minimum en gang i kvartalet.

Habilitet

§ 14

Stk. 1. Ingen må deltage i behandlingen af en sag, når

1. den pågældende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
2. den pågældendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse, eller
3. der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnet til at vække tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed.

Stk. 2. Den, for hvis vedkommende noget af de i stk. 1 nævnte forhold foreligger, skal omgående underrette Ankenævnets formand herom.

Stk. 3. Ankenævnets formand træffer beslutning om, hvorvidt en person som følge af bestemmelsen i stk. 1 ikke kan deltage i behandlingen af en sag.

Genoptagelse

§ 15

Formanden for Ankenævnet kan beslutte, at en sag, hvori Ankenævnet har truffet afgørelse, skal genoptages, hvis særlige grunde taler herfor, herunder navnlig i tilfælde af

1. lovligt forfald hos en part, som ikke har ytret sig i sagen, eller
2. nye oplysninger, som – hvis de havde foreligget under ankenævnsbehandlingen – må antages at ville have medført et andet udfald af sagen.

Gebyrer

§ 16

Stk. 1. Ingen af parterne betaler omkostninger i forbindelse med klagesagens behandling til den anden part. Samtlige omkostninger ved ankenævnsbehandlingen, herunder udgifter til de af Ankenævnet i medfør af § 9, stk. 2 indhentede erklæringer eller udtalelser, afholdes af Ankenævnet. Klageren skal dog altid betale et gebyr på 150 kr., som tilbagebetales, hvis klagen afvises af Ankenævnet, tilbagekaldes eller bortfalder, jf. § 8, stk. 4, eller hvis klageren får medhold.

Stk. 2. Ankenævnet kan ved mundtlig forhandling efter § 9, stk. 1, godtgøre klagerens rejseudgifter mv., når særlige grunde taler derfor.

Regnskab og drift

§ 17

Finansrådet fastsætter regler for Ankenævnets finansiering, budget, revision og regnskab m.v.

Vedtægtsændringer

§ 18

Ændring af vedtægter med tilhørende protokollat sker ved aftale mellem Finansrådet og Forbrugerrådet og skal godkendes af ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Opløsning af Ankenævnet

§ 19

De bag Ankenævnet stående stiftende organisationer kan med et års varsel udtræde, hvorved Ankenævnet opløses. Der skal fastsættes betryggende vilkår for afvikling af verserende sager m.v.

Ikrafttrædelse

§ 20

Disse vedtægter, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender, træder i kraft den 1. oktober 2004.